Rok VI. Nr 9.

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO KRAKOWSKIEGO

WYDAWANY Z FUNDUSZÓW NAUCZYCIELSTWA OKRĘGU.

Kraków, dnia 15 października 1927 r.

TREŚĆ:

185.

USTAWA

z dnia 1 lipca 1926 roku

O STOSUNKACH SŁUŻBOWYCH NAUCZYCIELI

(Dz. U. Rz. P. Nr. 92, poz. 530) w brzmieniu, ustalonem rozporządzeniem

PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 15-go lipca 1927 roku (Dz. U. Rz. P. Nr. 67 poz. 592), oraz

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 22-go grudnia 1926 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 131 poz. 787).

ROZDZIAŁ I.

Postanowienia wstępne.

Art. 1. Przepisy ustawy niniejszej stosują się do mianowanych przez właściwe władze państwowe:

a) nauczycieli szkół państwowych i publicznych, podległych Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, — z wyjątkiem nauczycieli szkół akademickich i szkół, uznanych za równorzędne ze szkołami akademickiemi, oraz

b) nauczycieli publicznych ludowych szkół rolniczych, podległych Ministrowi Rolnictwa.

Postanowieniom ustawy niniejszej nie podlegają natomiast osoby, pełniące służbę nauczycielską na podstawie umowy (nauczyciele kontraktowi). Zasady umów dla nauczycieli tej kategorji określi rozporządzenie Ministra.

Przepisom ustawy niniejszej, mówiącym o nauczycielach, podlegają również wychowawczynie ochronek, asystenci i instruktorzy szkolni oraz dyrektorzy i kierownicy szkół, jeżeli ustawa niniejsza inaczej nie stanowi.

Przez nauczycieli rozumieć należy także nauczycielki, asystentki i instruktorki, przez dyrektorów i kierowników — także przełożone i kierowniczki.

Art. 2. Stosunek służbowy nauczycieli, podlegających ustawie niniejszej, ma charakter publiczno-prawny, może być zmieniony, zawieszony lub rozwiązany wyłącznie przy zastosowaniu przepisów prawa publicznego, a w szczególności postanowień niniejszej ustawy.

ROZDZIAŁ II

Zawiązanie stosunku służbowego. Ustalenie.

Art. 3. Stosunek służbowy nauczyciela zawiązuje się przez mianowanie z chwilą doręczenia pisma nominacyjnego. W piśmie nominacyjnem wymienia się stanowisko, szkołę, miejscowość, tytuł urzędowy, normy uposażenia służbowego oraz władzę, u której mianowany ma się zgłosić celem objęcia obowiązków służbowych.

Art. 4. Nauczycielem może być mianowany obywatel polski o nieskazitelnej przeszłości, posiadający zdolność do działań prawnych, który wykaże się dowodami, stwierdzającemi wymagane dla danej kategorji szkół kwalifikacje zawodowe, posiada odpowiednie do zawodu warunki fizyczne, oraz włada poprawnie językiem polskim w słowie i piśmie.

Nauczyciele religji poza warunkami, wskazanemi wyżej w ustępie poprzednim, posiadać powinni zezwolenie swej władzy duchownej, o ile wymagają tego właściwe przepisy kościelne lub wyznaniowe.

Nie mogą być mianowane osoby, karane sądownie za działalność na szkodę Państwa, za przestępstwa, popełnione z chęci zysku lub przeciw obyczajności publicznej.

Art. 5. Osoba, przeciw której toczy się postępowanie karno-sądowe, postępowanie upadłościowe lub o ubezwłasnowolnienie, nie może być mianowana nauczycielem, dopóki trwa to postępowanie.

Art. 6. Kwalifikacje zawodowe oraz warunki fizyczne, jakim odpowiadać powinni kandydaci na stanowiska nauczycielskie, określają osobne przepisy.

Osobne przepisy określają również, w jakich przypadkach osoby, nie posiadające kwalifikacyj zawodowych, przepisanych dla danej kategorji szkół, będą mogły uzyskać nominację na nauczyciela.

Art. 7. Do przyjęcia do służby nauczycielskiej potrzeba zezwolenia Ministra, jeżeli kandydat:

a) ukończył lat 40 życia i bezpośrednio przedtem nie pracował w szkolnictwie, lub nie pozostawał w służbie państwowej,

b) był karany sądownie lub wydalony ze służby państwowej (rządowej lub samorządowej).

Art. 8. Nauczyciel może być stały lub tymczasowy.

Nauczyciel zostaje stałym z chwilą, gdy odpowiada trzem następującym warunkom:

1) ma trzy lata nieprzerwanej pracy nauczycielskiej (art. 9);

2) posiada przepisane dla ustalenia kwalifikacje zawodowe dla danej kategorji szkół;

3) w czasie służby wykazał się zadowalającą pracą nauczycielską (art. 23 — 26).

Przez pracę nauczycielską, wymaganą do ustalenia, należy rozumieć pracę w szkołach państwowych i publicznych oraz prywatnych, mających pełne lub niepełne prawa szkół państwowych lub publicznych.

Z pracy w szkołach państwowych lub publicznych w charakterze nauczyciela kontraktowego uwzględnia się tylko te okresy czasu, w ciągu których nauczyciel uczył conajmniej po 14 godzin tygodniowo.

Z pracy w szkołach prywatnych, mających wyżej wymienione prawa, uwzględnia się do ustalenia tylko dwa lata, o ile nauczyciel uczył w nich przynajmniej po 14 godzin tygodniowo. W wypadkach, zasługujących na uwzględnienie, Minister może wliczyć i trzeci rok pracy w tych szkołach.

Z pracy w szkołach prywatnych bez praw, Minister może w przypadkach wyjątkowych zaliczyć lata pracy pod tym samym warunkiem.

Nauczyciel stały otrzymuje dekret ustalenia w ciągu trzech miesięcy od chwili ustalenia.

Nauczyciel stały, posiadający studja wyższe, zakończone przepisanemi egzaminami, otrzymuje po trzech latach stałej służby tytuł „profesora".

Art. 9. Przez nieprzerwany trzyletni okres pracy nauczycielskiej (art. 8) rozumie się czas faktycznego pełnienia obowiązków służbowych w szkole. Za przerwę w faktycznem pełnieniu tych obowiązków nie uważa się przerw z powodu choroby lub urlopu, jeżeli ich suma nie wynosi więcej, niż dwa miesiące. W razie, gdyby nauczyciel miał przerwy, trwające w sumie więcej niż dwa miesiące, to okres trzyletni przedłuża się o czas przerwy, przewyższający dwa miesiące.

Art. 10. Prawa, nabyte w służbie państwowej na podstawie art. 8, nie przysługują zasadniczo nauczycielowi stałemu, który ustąpił ze służby państwowej i ponownie do niej wraca. Jednakże Minister może mu je przywrócić, zależnie od przyczyn, dla których nauczyciel wystąpił ze służby, i od sposobu, w jaki to uczynił.

Art. 11. Mianowanie na stałe posady nauczycieli, oraz na stanowiska dyrektorów i kierowników szkół odbywa się na podstawie konkursu.

Na każdą nowoutworzoną lub opróżnioną stałą posadę nauczyciela, czy stanowisko dyrektora i kierownika szkoły, o ile nie zostanie zajęte w drodze służbowej lub dyscyplinarnej, ogłasza się konkurs:

a) na dyrektorów i kierowników szkół do dni 30;

b) na nauczycieli — najpóźniej w przeciągu trzech miesięcy.

Terminy liczy się od dnia utworzenia lub opróżnienia stanowiska.

Mianowanymi na stałe posady w drodze konkursu mogą być tylko nauczyciele stali (art. 8).

Posad i stanowisk, na które rozpisano konkurs, nie należy przed jego rozstrzygnięciem nadawać na stałe osobom, przeniesionym w drodze służbowej, lub na własną prośbę.

Przy podwyższeniu stopnia organizacyjnego szkoły powszechnej z dwuklasowej na trzy i czteroklasową, albo też z pięcioklasowej na sześcio i siedmioklasową, nie należy rozpisywać konkursu na stanowisko kierownika tej szkoły, lecz uważać je za zajęte nadal przez dotychczasowego kierownika, o ile tenże posiada wymagane kwalifikacje.

Przy złączeniu kilku szkół w jedną szkołę wyższego stopnia organizacyjnego, należy rozpisać konkurs na jej kierownika.

Postanowienia artykułu niniejszego nie mają zastosowania do duchownych nauczycieli religji katolickiej.

Art. 12. Kierownikiem szkoły powszechnej dwuklasowej lub szkoły powszechnej wyższego stopnia organizacyjnego może zostać nauczyciel nie wcześniej, niż po dwóch latach pracy w charakterze nauczyciela stałego.

Dyrektorem szkoły średniej może zostać nauczyciel stały nie wcześniej, niż po 8 latach pracy nauczycielskiej.

Dyrektorem szkoły zawodowej Minister może zamianować wybitnego fachowca, nie mającego za sobą pracy nauczycielskiej, jeśli wzamian tego kandydat ma co najmniej pięcioletnią praktykę zawodową.

Dyrektorem państwowej szkoły średniej ogólnokształcącej Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może zamianować wybitnego kierownika szkoły prywatnej, chociażby ten nie miał za sobą pracy w szkole państwowej, jeżeli odpowiada warunkom art. 8 i ma za sobą 8 lat pracy nauczycielskiej.

Dyrektor szkoły, który otrzymał stanowisko w sposób, wskazany w ustępach 3 i 4 artykułu niniejszego, uzyskuje ustalenie po trzech latach pracy w charakterze dyrektora przy jednoczesnem spełnieniu pozostałych warunków, określonych w art. 8.

Art. 13. Objęcie służby w razie mianowania na podstawie art. 3 albo ustępów: trzeciego lub czwartego art. 12 ma nastąpić w dniu, wyznaczonym przez władzę, a jeśli go nie wyznaczyła, w ciągu dni piętnastu po doręczeniu pisma nominacyjnego.

Dla objęcia służby nauczyciel ma zgłosić się do bezpośrednio przełożonego, który stwierdzi datę objęcia służby na piśmie nominacyjnem.

W razie niezgłoszenia się w określonym terminie, nominacja (ustęp 1) traci ważność, jeżeli mianowany w ciągu dalszych dni piętnastu nie usprawiedliwił zwłoki na piśmie.

Art. 14. Nauczyciel tymczasowy przy objęciu służby składa przyrzeczenie służbowe, nauczyciel stały przy ustaleniu — przysięgę służbową.

Tekst przyrzeczenia, względnie przysięgi, ustali drogą rozporządzenia Minister.

Datę złożenia przyrzeczenia, względnie przysięgi, zaznacza władza na piśmie nominacyjnem i na dekrecie ustalenia.

§ 1 rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 22 grudnia 1926 r. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 131, poz. 787) do art. 14 ustawy.

Przysięga służbowa, składana przez nauczyciela przy ustaleniu, brzmi jak następuje:

„Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu, że w wykonywaniu swych obowiązków służbowych, szczególnie w zakresie wychowania i nauczania powierzonej mi młodzieży przyczyniać się będę ze wszystkich sił do ugruntowania wolności, niepodległości i potęgi Rzeczypospolitej Polskiej, której zawsze wiernie służyć będę.

Wszystkich obywateli kraju w równem mając zachowaniu, przepisów prawa strzec będę pilnie, obowiązki swego stanowiska spełniać gorliwie i sumiennie, polecenia mych przełożonych wykonywać dokładnie a tajemnicy urzędowej dochowam. Tak mi Panie Boże dopomóż"

Przyrzeczenie służbowe brzmi jak przysięga służbowa po skreśleniu w niej słów: „Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu, że" oraz zmianie zdania: „Tak mi dopomóż Bóg" na zdanie „Tak przyrzekam".

Art. 15. Terminem, od którego liczy się służba nauczycielska, o ile nie była przerywana, jest termin oznaczony w pierwszem bez względu na kategorję szkoły piśmie nominacyjnem, — lub w braku takiego oznaczenia — dzień rzeczywistego objęcia służby.

W razie bezpośredniego przejścia do służby nauczycielskiej z państwowej służby cywilnej, na którą niniejsza ustawa nie rozciąga się, lub ze służby wojskowej — czas służby nauczycielskiej liczy się — o ile ustawa

niniejsza inaczej nie stanowi od dnia zwolnienia od poprzednich obowiązków służbowych.

Jeżeli służba nauczycielska była przerywana, to terminem, od którego liczyć się będzie, jest termin oznaczony w pierwszem po ostatniej przerwie piśmie nominacyjnem lub — w braku takiego oznaczenia — dzień rzeczywistego objęcia służby w ostatnim jej okresie.

Czas spędzony w służbie naczycielskiej przed przerwą Minister może zaliczyć w całości lub części do służby nauczycielskiej.

Czas pracy kontraktowej, podczas pełnienia której nauczyciel otrzymał nominację, zalicza się w całości do służby nauczycielskiej wraz z przerwami wakacyjnemi, łączącemi się bezpośrednio z okresem pracy, jeżeli nauczyciel kontraktowy uczył przynajmniej 14 godzin tygodniowo.

Okres pracy, podczas którego nauczyciel kontraktowy uczył mniej, aniżeli 14 godzin tygodniowo, oraz czas pracy kontraktowej przerywanej Minister może zaliczyć do służby nauczycielskiej w całości lub części.

Postanowienia ustępów: czwartego, piątego i szóstego artykułu niniejszego nie mają zastosowania przy obliczaniu czasu służby nauczycielskiej, policzalnego do wysługi emerytalnej.

Nauczycielom przedmiotów zawodowych w szkołach zawodowych właściwy Minister za zgodą Ministra Skarbu może w całości lub w części zaliczyć do służby nauczycielskiej czas poprzedzającej służbę nauczycielską pracy zawodowej nie w zawodzie nauczycielskim lub służby państwowej nienauczycielskiej, o ile ta praca zawodowa lub służba państwowa nienauczycielska przysposobiła ich do wykonywania czynności w szkole zawodowej.

Terminem, od którego liczy się stała w rozumieniu ustawy niniejszej służba nauczycielska, jest termin oznaczony w dekrecie ustalenia.

Art. 16. W razie powrotu do służby nauczycielskiej ze służby w organach administracji szkolnej czas służby w administracji szkolnej wlicza się do czasu służby nauczycielskiej.

ROZDZIAŁ III.
Wykaz stanu służby.

Art. 17. Władze szkolne prowadzą wykaz stanu służby dla każdego nauczyciela.

Do wykazu należy wpisywać wszystkie istotne dane, dotyczące stosunków służbowych nauczyciela, oraz przebiegu jego służby, w szczególności zaś okoliczności, mające wpływ na przyznanie uposażenia służbowego, wymiar uposażenia emerytalnego, pensji wdowiej lub sierocej.

Nauczyciel przy pierwszem objęciu obowiązków służbowych składa władzy służbowej dokumenty osobiste, stwierdzające dane, wymienione w ustępie 2 niniejszego artykułu, w dalszym ciągu zaś służby obowiązany jest składać dokumenty, świadczące o wszelkich zmianach, zachodzących w tych stosunkach, o ile zmiany te nie wynikają z zarządzeń władz przełożonych.

Władza zatrzymuje w aktach urzędowych odpisy złożonych dokumentów, same zaś dokumenty zwraca właścicielowi.

Nauczyciel ma prawo przeglądać swój wykaz stanu służby, czynić z niego odpisy i wnosić reklamacje.

Wzór wykazu stanu służby, jako też sposób jego wypełnienia i prowadzenia, oraz władzę, która go prowadzi — ustali Minister.

§ 2 rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 22 grudnia 1926 r. Dz. U. R. P. Nr. 131 poz. 787 do art. 17 ustawy.

Wykaz stanu służby każdego nauczyciela ma być prowadzony według wzoru podanego w załączniku Nr. 1 do niniejszego rozporządzenia.

Wykazy stanu służby prowadzą:

1) dla nauczycieli szkół, podległych bezpośrednio inspektorowi szkolnemu, — inspektor szkolny,

2) dla nauczycieli szkół, podległych bezpośrednio kuratorowi okręgu szkolnego, — kurator okręgu szkolnego.

3) dla nauczycieli szkół, podległych bezpośrednio Ministrowi, — Minister.

W razie przejścia nauczyciela do szkoły, podlegającej bezpośrednio innej władzy, niż ta, która wykaz założyła, względnie ostatnio prowadziła, wykaz ten wraz z odpisami dokumentów ma być przesłany tej władzy, która z powodu zaszłej zmiany stała się obowiązana do prowadzenia wykazu.

ZAŁĄCZNIK Nr. 1
do § 2 Rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 22 grudnia 1926 r. w sprawie wykonania postanowień ustawy z dnia 1 lipca 1926 roku o stosunkach służbowych nauczycieli.

UWAGA: Do wykazu stanu służby wciąga się dane na podstawie oryginalnych dokumentów, których odpisy, potwierdzone przez prowadzącego wykaz, winny być zachowane w aktach urzędu.

Wykaz stanu służby.

I. Imię i nazwisko ....

II. Data i miejsce urodzenia (miejscowość, powiat) ....

....

III. Imię ojca, oraz imię i nazwisko rodowe matki ....

....

IV. Narodowość ....

STAN W DNIU ZAŁOŻENIA WYKAZU	ZMIANY
V. Wyznanie	V. ....
VI. Stan (kawaler, panna, żonaty, zamężna, wdowiec, wdowa, seperowany, (na), rozwiedziony, (na)	VI. ....
VII. Jeżeli żonaty — imię i nazwisko rodowe żony	VII. 1) ....
2) Jeżeli zamężna — własne nazwisko rodowe i imię męża	2) ....
3) Data zaślubin	3) ....
4) Czy żyje we wspólności małżeńskiej (o ile nie, który sąd i kiedy orzekł seperację, względnie rozwód i czy z obowiązkiem utrzymania żony)	4) ....
5) Czy żona (mąż) pobiera jakie uposażenie lub zaopatrzenie ze Skarbu Państwa, a w danym razie z jakiego tytułu	5) ....

VIII. Dzieci (ślubne, uprawnione, pasierby):

Imię (przy pasierbach nazwisko)	Data urodzenia	Czy pozostaje na utrzymaniu urzędnika (funkcjonarjusza niższego)	Uwaga

W kolumnie „uwaga" należy notować śmierć dziecka lub zawarcie przez nie związku małżeńskiego.

IX. Wykształcenie ogólne i zasadnicze zawodowe:

1) Niższe: ....

2) Średnie (rodzaj szkoły, ilość ukończonych klas, złożenie egzaminu dojrzałości i data złożenia) ....

....

3) Wyższe (rodzaj studjów, egzaminy i data ich złożenia) ....

....

4) Tytuł naukowy (zakład naukowy, który go nadał i data dyplomu)

....

5) Znajomość języków (w mowie i piśmie lub tylko w mowie) ....

....

6) Dyspensa od przepisanego poziomu wykształcenia (art. 6 ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli) ....

....

X. Kwalifikacje zawodowe

(na podstawie jakich przepisów zdobyte i do jakiej kategorji szkół)

....

XI. Uzupełniające wykształcenie zawodowe (egzaminy zawodowe):

Nazwa egzaminu	Data złożenia	Nazwa szkoły lub władzy, przy której egzamin złożono	Wynik egzaminu

XII. Służba wojskowa: 1) przed wstąpieniem do służby państwowej polskiej:

Charakter służby (normalna służba obowiązkowa, dobrowolna, wskutek mobilizacji lub wojny)	Czas jej pełnienia (ilość lat, miesięcy)	Stopień wojskowy w chwili ukończenia służby	Ilość czasu zaliczonego do wysługi emerytalnej

2) w czasie służby państwowej polskiej:

Charakter służby (normalna służba obowiązkowa, dobrowolna, wskutek mobilizacji lub wojny)	Czas jej pełnienia (od—do)	Stopień wojskowy w chwili ukończenia służby	Uwaga

XIII. Służba lub praca zawodowa przed wstąpieniem do służby państwowej polskiej.

Nr. kolejny	Rodzaj służby lub pracy zawodowej oraz nazwa urzędu lub instytucji, w której pracował	Czas jej pełnienia		Czas policzalny przy określeniu uposażenia w służbie naucz.		Czas podlegający zaliczeniu do wysługi emerytalnej		Uwagi
		od — do	ilość lat, miesięcy, dni	ilość lat, miesięcy, dni	kto i jakim dekretem zaliczył	ilość lat, miesięcy, dni	podstawa prawna zaliczenia	

XIV. Służba państwowa polska, nie podlegająca ustawie z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. Rz. P. Nr. 92 poz. 530).

Nr. kolejny	Rodzaj służby oraz nazwa i siedziba władzy, urzędu lub instytucji, w której służbę pełniono	W jakim charakterze	Czas pełnienia jej (od — do)	Czas policzalny przy określaniu uposażenia w służbie naucz.		Uwagi
				Ilość lat, miesięcy, dni	Kto i jakim dekretem zaliczył	

XV. Data badania i orzeczenie lekarskie przed przyjęciem do służby nauczycielskiej w Państwie Polskiem ....

....

....

....

....

Nazwa władzy, która wykaz założyła ....

....

Data założenia wykazu ....

(pieczęć)

Podpis kierownika władzy prowadzącej wykaz, względnie naczelnika jej wydziału osobowego.

XVI. Przebieg służby państwowej polskiej, podlegającej ustawie z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. Nr. 92 poz. 530).

Nr. kolejny	Data i liczba dekretu lub zarządzenia władzy oraz nazwa tej władzy	Treść dekretu lub zarządzenia *) fakt służbowy lub wydarzenie	Okresy czasu niepoliczalne do służby czynnej (od—do)	Okresy czasu policzalne do emerytury pomimo niepoliczalności ich do służby czynnej (od—do)	Uwagi

*) Uwaga: Do tabeli tej wciągać należy następujące fakty: mianowania, ustalenia, przeniesienia na inne miejsca służbowe, przeniesienia w stan nieczynny, spoczynku i pozasłużbowy, powołanie do służby wojskowej (z wyjątkiem okresów ćwiczeń krótkotrwałych), urlopy bez uposażenia, zwolnienia, odliczanie lat służby (p. 7 art 82), zawieszenie (ust. 1 art. 135).

XVII. Uposażenie.

a	b	c	d				e	f
Nr. kolejny	Nr. i data zarządzenia oraz nazwa władzy, która wymierzyła uposażenie	Podstawa prawna (ustawa artykuły)	Części składowe uposażenia miesięcznego				Ogólna kwota uposażenia miesięcznego	Uwagi

XVIII. Urlopy (art. 35 ust. trzeci oraz art. 52, 53, 54 i 55 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r.).

a	b	c	d		e		f
Nr. kolejny	Nr. i data pisma, którem udzielono urlopu oraz nazwa władzy, która go udzieliła	Rodzaj urlopu z zaznaczeniem czy płatny lub nie	Czas udzielonego urlopu		Czas trwania urlopu		Uwagi
			od—do	ilość miesięcy i dni	od—do	ilość miesięcy i dni	

XIX. Nieobecność w służbie (art. 35 ustawy ustęp pierwszy i drugi).

Nr. kolejny	Powód nieobecności, a jeżeli jest nią choroba — nazwa choroby	Czas trwania jej		Czy nieobecność została uznana przez władzę za usprawiedliwioną czy nie?	Uwagi
		od—do	ilość miesięcy, dni		

XX. Odznaczenia, pochwały, uznania.

XXI. Kary dyscyplinarne i zawieszenia w służbie.

XXII. Uwagi.

ROZDZIAŁ VI.

Ocena pracy nauczyciela.

Art. 18. Oznaczona przez Ministra władza szkolna prowadzi dla każdego nauczyciela wykaz kwalifikacyjny.

Do wykazu kwalifikacyjnego należy wpisywać zasadnicze spostrzeżenia o pracy nauczyciela, oparte bezpośrednio na faktach, zbadanych podczas wizytacji.

Wpisywać spostrzeżenia do wykazu kwalifikacyjnego mają prawo:

w ochronkach i szkołach powszechnych — inspektor szkolny oraz wizytator;

w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich — dyrektor oraz wizytator;

w szkołach innych — oznaczone przez Ministra osoby.

§ 3 i 4 rozp. Min. WR. i OP. z dnia 22 grudnia 1926 r. Dz. U. Rz. P. Nr 131, poz. 787 do art. 18 ustawy.

§ 3. Wykazy kwalifikacyjne prowadzą:

1) dla nauczycieli szkół, podległych bezpośrednio inspektorowi szkolnemu, — inspektor szkolny,

2) dla nauczycieli wszystkich innych szkół dyrektorowie, względnie kierownicy tych szkół,

3) dla podległych bezpośrednio kuratorowi okręgu szkolnego dyrektorów względnie kierowników szkół — kurator okręgu szkolnego,

4) dla dyrektorów, względnie kierowników szkół, podległych bezpośrednio Ministrowi, — Minister.

§ 4. Poza osobami, wymienionemi w art. 18 ustawy, wpisywać spostrzeżenia do wykazu kwalifikacyjnego mają prawo:

1) w oddziałach i szkołach pomocniczych przy szkołach powszechnych — inspektor szkolny i wizytator,

2) w innych, nieobjętych art. 18 ani punktem 1 niniejszego paragrafu szkołach, — dyrektor względnie kierownik szkoły i wizytator.

Art. 19. Nauczyciel ma prawo przeglądać swój wykaz kwalifikacyjny i czynić z niego odpisy. Datę przejrzenia zaznacza się w wykazie. Przeciwko treści spostrzeżeń nauczyciel ma prawo wnosić zażalenia do władzy bezpośrednio przełożonej tej osoby, która spostrzeżenie wpisała.

Art. 20. Każdy nauczyciel stały otrzymuje ocenę raz na trzy lata. Na żądanie władz szkolnych lub na wniosek zainteresowanego nauczyciela w poszczególnych przypadkach ocena może być wydana i w innym terminie.

Ocena winna dotyczyć ogólnej wartości pracy nauczyciela według skali następującej:

a) bardzo dobra, b) zadowalająca, c) niezadowalająca.

Ocenę wpisują do wykazu kwalifikacyjnego na podstawie spostrzeżeń w nim zapisanych:

wychowawczyniom ochronek i nauczycielom szkół powszechnych — inspektor szkolny;

nauczycielom szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich — dyrektor;

nauczycielom szkół innych — osoby wyznaczone przez Ministra.

Dyrektorom szkół, podległych kuratorowi, ocenę pracy wpisuje do wykazu kurator, a dyrektorom szkół, podległych bezpośrednio Ministrowi, — osoby — wyznaczone przez Ministra.

§ 5 rozp. Minist. WR. i OP. z dnia 22 grudnia 1926 r.] Dz. U. Rz. P. Nr 131 poz. 787 do art. 20 ustawy.

§ 5. Poza osobami, wymienionemi w art. 20 ustawy, wpisują ocenę do wykazu kwalifikacyjnego na podstawie spostrzeżeń w nim zapisanych:

1) nauczycielom oddziałów i szkół pomocniczych przy szkołach powszechnych — inspektor szkolny,

2) nauczycielom nieobjętych art. 20 ani punktem 1 niniejszego paragrafu szkół — dyrektor, względnie kierownik szkoły,

3) dyrektorom i kierownikom szkół, podległych bezpośrednio kuratorowi okręgu szkolnego, — naczelnicy właściwych wydziałów w Kuratorjum,

4) dyrektorom, względnie kierownikom szkół, podległych bezpośrednio Ministrowi, — naczelnicy właściwych wydziałów w Ministerstwie.

Art. 21. Jeżeli ocena jest niezadowalająca, władza winna przesłać nauczycielowi orzeczenie pisemne drogą służbową. W takim razie może nauczyciel w przeciągu dni 14 od dnia, następującego po doręczeniu mu orzeczenia, wnieść odwołanie przeciw ocenie pracy do komisji kwalifikacyjnej, dyrektor zaś lub kierownik — z wyjątkiem kierowników szkół, podległych inspektorowi szkolnemu, — do Ministra.

§ 6 rozp. Min. WR. i OP. z dnia 22 grudnia 1926 r. Dz. U. Rz. P. Nr. 131, poz. 787 do art. 21 ustawy.

§ 6. Odwołanie przeciw niezadowalającej ocenie wnosi nauczyciel w drodze służbowej za pośrednictwem tej władzy, która wydała ocenę.

O tem, czy odwołanie zostało wniesione w terminie przepisanym, rozstrzyga władza, przy której urzęduje komisja kwalifikacyjna.

Art. 22. Zakres i sposób działania komisyj kwalifikacyjnych, oraz sposób prowadzenia wykazu kwalifikacyjnego określi Minister w ramach następujących zasad:

1) Komisje kwalifikacyjne będą utworzone przy władzach drugiej i trzeciej instancji.

Powoła je dla wychowawczyń ochronek i dla nauczycieli szkół powszechnych kurator, dla nauczycieli szkół innych — Minister.

2) W skład komisji dla nauczycieli szkół powszechnych wejdą:

a) stały nauczyciel szkół powszechnych, powołany z pośród delegatów z wyboru do rad szkolnych powiatowych, względnie miejskich, lub gdy ocena dotyczy wychowawczyni ochronki, jedna ze stałych wychowawczyń ochronek, powołana przez kuratora;

b) inspektor szkolny;

c) wizytator szkół.

3) W skład komisji kwalifikacyjnej dla nauczycieli innych szkół wejdą:

a) stały nauczyciel tej kategorji szkoły, w której interesowany pracuje, powołany z pośród kandydatów, wybranych po jednym od każdej rady pedagogicznej,

b) dyrektor względnie kierownik takiejże szkoły,

c) wizytator szkół.

Członkiem komisji kwalifikacyjnej nie może być ten, kto odwołującemu się wydawał ocenę.

4) Orzeczenie komisji kwalifikacyjnej będzie ostateczne i zostanie wpisane do wykazu kwalifikacyjnego bądź na podstawie dotychczasowych spostrzeżeń, tam wpisanych, bądź też po zarządzonej przez komisję wizytacji, która odbyć się winna nie później niż w ciągu 3 miesięcy (z odliczeniem feryj wakacyjnych) od daty otrzymania pisma odwołującego.

§ 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 22 grudnia 1926 r. Dz. U. R. P. Nr. 131 poz. 787, do art. 22 i 155 ustawy.

§ 7. Kurator okręgu szkolnego dla każdego rejonu wizytacyjnego szkolnictwa powszechnego podległego sobie okręgu powoła oddzielną komisję kwalifikacyjną, wspólną dla nauczycieli szkół powszechnych (względnie nauczycieli oddziałów lub szkół pomocniczych przy szkołach powszechnych) i dla wychowawczyń ochronek.

Każda z powyższych komisyj ma się składać:

1) z wizytatora szkół powszechnych, względnie osoby, pełniącej z urzędu jego obowiązki,

2) dwóch inspektorów szkolnych, pełniących służbę na terenie tego rejonu, powołanych przez kuratora okr. szk.,

3) 4 stałych nauczycieli publicznych szkół powsz., powołanych przez Kuratora okr. szk.:

a) z pośród delegatów z wyboru do rad szkolnych powiatowych, względnie miejskich, działających na terenie danego rejonu wizytacyjnego, lub

b) z pośród kandydatów, wybranych po 2 na powiat przez powiatowe konferencje stałych nauczycieli publicznych szkół powszechnych — tam, gdzie rad takich niema,

4) dwóch powołanych przez kuratora okręgu szkolnego wychowawczyń ochronek, pełniących służbę na terenie rejonu.

§ 8. Komisje kwalifikacyjne, o których mowa w § 10, orzekają w komplecie, złożonym z 3-ch osób, a mianowicie:

1) wizytatora, jako przewodniczącego.

2) inspektora szkolnego,

3) nauczyciela tej kategorji szkoły, do jakiej należy szkoła, w której pełni służbę nauczyciel, podlegający orzeczeniu Komisji.

§ 9. Dla nauczycieli szkół, podległych bezpośrednio kuratorowi okręgu szkolnego, Minister powoła przy każdem Kuratorjum 3 Komisje Kwalifikacyjne, odpowiednio do 3 następujących kategoryj szkół:

1) średnich ogólnokształcących,

2) seminarjów nauczycielskich, preparand, wyższych kursów i instytutów nauczycielskich oraz innych zakładów kształcenia nauczycieli,

3) zawodowych.

Każda z powyższych Komisyj ma się składać z powołanych przez Ministra następujących osób:

a) wizytatora właściwej kategorji szkół w okręgu, względnie osoby z urzędu pełniącej jego obowiązki,

b) 2 dyrektorów, względnie kierowników szkół danej kategorji w okręgu,

c) 4 nauczycieli stałych danej kategorji szkół w okręgu.

Komplet orzekający każdej z wymienionych w niniejszym paragrafie komisyj stanowią: wizytator, jako przewodniczący, oraz jeden dyrektor i jeden nauczyciel, jako członkowie.

§ 10. Komisja kwalifikacyjna dla nauczycieli szkół, podległych bezpośrednio Ministrowi, tworzy się przy Ministerstwie,

Przewodniczy w niej jeden z wizytatorów przy Ministerstwie, wyznaczony przez Ministra, członkami zaś jej są:

1) dwaj dyrektorowie, względnie kierownicy szkół każdej z kategoryj, o których mowa w § 9, oraz dwaj dyrektorowie szkół specjalnych,

2) dwaj nauczyciele stali szkół każdej kategorji, wymienionej wyżej pod 1.

Komplet orzekający stanowią: wizytator, dyrektor i nauczyciel, przyczem dwaj ostatni są dobierani odpowiednio do kategorji, do jakiej należy szkoła, w której pełni służbę nauczyciel, podlegający orzeczeniu Komisji.

§ 11. W razie gdyby z powodów, od władzy niezależnych, niemożliwe było jednoczesne zachowanie warunków:

1) że członkiem Komisji kwalifikacyjnej nie może być ten, kto odwołującemu się wydawał ocenę, i

2) że do kompletu orzekającego musi wchodzić dyrektor, względnie kierownik szkoły tej samej kategorji, do jakiej należy szkoła, w której pełni służbę podlegający orzeczeniu Komisji nauczyciel,

władza, przy której Komisja jest utworzona, zarządzi, by w skład kompletu orzekającego wszedł specjalnie dla tego wypadku dyrektor, względnie kierownik szkoły innej kategorji, niż ta, do jakiej należy szkoła, w której pełni służbę zainteresowany nauczyciel.

§ 12. Kuratorowie okręgów szkolnych zarządzą, by najdalej do trzech miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zostały dokonane wybory kandydatów do komisyj kwalifikacyjnych, a mianowicie:

a) po 2 kandydatów z każdego powiatu, wybranych przez powiatowe konferencje stałych nauczycieli publicznych szkół powszechnych tam, gdzie nie istnieją rady szkolne powiatowe, względnie miejskie.

b) po jednym kandydacie od każdej rady pedagogicznej szkół bezpośrednio podległych kuratorowi okręgu szkolnego.

Przed upływem tego samego terminu dyrektorowie, względnie kierownicy szkół, podległych bezpośrednio Ministrowi, zarządzą w swych szkołach wybory kandydatów po jednym od każdej szkoły.

Z przebiegu i wyniku wyborów mają być sporządzone protokoły w 2 jednobrzmiących egzemplarzach, gdy dotyczą kandydatów powiatowych konferencyj nauczycielskich, lub kandydata rady pedagogicznej szkoły, podległej bezpośrednio Ministrowi, oraz w 3 jednobrzmiących egzemplarzach, gdy odnoszą się do wyborców, o których mowa wyżej pod b).

Wszystkie egzemplarze protokołów wyborczych mają być podpisane przez przewodniczącego wyborów (inspektora szkolnego lub dyrektora, względnie kierownika szkoły) i sekretarza, powołanego do pełnienia tej funkcji przez przewodniczącego z pośród członków kolegjum wyborczego.

Jeden egzemplarz protokółu pozostaje w aktach inspektora szkolnego, względnie dyrekcji szkoły, drugi względnie dwa pozostałe przesyła się władzy, przy której ma być utworzona odpowiednia komisja kwalifikacyjna.

Gdy wybory dotyczą kandydatów, wybranych przez rady pedagogiczne szkół, o których mowa wyżej pod b, kurator przesyła Ministrowi po jednym egzemplarzu protokołów wyborczych wraz z wnioskami w sprawie powołania z pośród wybranych kandydatów członków komisyj kwalifikacyjnych dla nauczycieli każdej z trzech kategoryj szkół (§ 9).

Wybory kandydatów na członków komisyj kwalifikacyjnych odbywają się co 3 lata. Członek komisji kwalifikacyjnej traci swój mandat, jeżeli zajdzie zmiana, wskutek której odpadają warunki jego powołania. W wypadku tym właściwa władza powołuje na członka komisji inną osobę, posiadającą wymagane warunki.

§ 13. Komisja kwalifikacyjna zasadniczo wydaje orzeczenia na podstawie spostrzeżeń, wpisanych do wykazu kwalifikacyjnego w okresie czasu od wydania poprzedniej oceny, biorąc jednocześnie pod uwagę ewentualne fakty, dotyczące stosunków służbowych, osobistych lub rodzinnych nauczyciela, zanotowane w wykazie stanu służby jego, które mogą mieć bezpośredni lub pośredni wpływ na wartość pracy nauczyciela w tym okresie. Komisja kwalifikacyjna może jednak, o ile to uzna za potrzebne, zażądać od władzy, która wydała ocenę, dodatkowych wyjaśnień, pisemnych lub ustnych, jak również zbadać na miejscu wartość pracy nauczyciela przez zwizytowanie go.

Uchwały komisji kwalifikacyjnej zapadają większością głosów. Komisja prowadzi protokół uchwał.

Orzeczenie komisji kwalifikacyjnej ma mieć następujące brzmienie:

„Komisja kwalifikacyjna przy .... (nazwa władzy) ....

dla nauczycieli .... szkół .... (nazwa kategorji szkół) ....

w dniu .... 192.... r., rozpatrując sprawę

z odwołania p. .... (imię i nazwisko nauczyciela) .... stałego nauczyciela

.... (nazwa szkoły) .... z dnia .... 192.... r.,

oceniła pracę jego (jej) w okresie od dnia .... 192.... r.

do dnia .... 192.... r. jako .... (ocena według skali ustawowej) ....".

Orzeczenie podpisuje przewodniczący i przynajmniej jeden członek komisji.

§ 14. Członków komisji kwalifikacyjnej obowiązują przepisy o tajemnicy urzędowej (art. 31 ust. z dn. 1 lipca 1926 r. Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 530 oraz art. 24 ust. z dnia 17 lutego 1922 r. Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 164).

§ 15. Wykaz kwalifikacyjny nauczyciela ma być prowadzony według wzoru, dołączonego do niniejszego rozporządzenia (załącznik Nr. 2).

ZAŁĄCZNIK Nr. 2.

do § 15 Rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie wykonania postanowień ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli.

Władza, która założyła wykaz ....

Wykaz Kwalifikacyjny

I. Imię i nazwisko nauczyciela ....

W dniu założenia wykazu: Stanowisko służbowe i tytuł, nazwa szkoły, w której pełni służbę, miejscowość, w jakiej jest położona szkoła.

II. Daty przejrzenia wykazu przez nauczyciela.

....	....	....	....	....	....	....	....
....	....	....	....	....	....	....	....
....	....	....	....	....	....	....	....

(Pieczęć) Podpis władzy, która założyła wykaz.

III. Spostrzeżenia o pracy nauczyciela

a	b	c	d	e	f	g	h	i
Nr. porządkowy	Nazwa szkoły	Data wizytacji (inspektora szkolnego, wizytatora) lub data zapisania spostrzeżenia przez dyrektora	Treść spostrzeżeń o pracy nauczyciela	Podpis i stanowisko służbowe wpisującego spostrzeżenia	Data zażalenia	Treść zażalenia (w skróceniu)	Nazwa władzy rozstrzygającej oraz Nr. i data rozstrzygnięcia	Polecona do wpisania do wykazu treść rozstrzygnięcia

UWAGA: Wykaz winien być sporządzony tak, by liczbę arkuszy tabeli III można było w razie potrzeby powiększyć przez wszycie arkuszy dodatkowych.

IV. Ocena pracy nauczyciela.

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k
Nr. porządkowy	Data oceny	Charakter oceny (okresowa lub na żądanie i czyje)	Numery porządkowe i daty wpisanych spostrzeżeń, na których oparto ocenę	Treść oceny (według skali ustawowej)	Podpis i stanowisko służbowe wpisującego ocenę	Numer i data doręczenia nauczycielowi orzeczenia zawierającego ocenę niezadowalającą	Data wniesienia odwołania (prośby) przeciw ocenie niezadowalającej	Nazwa instancji odwoławczej	Numer, data i treść orzeczenia instancji odwoławczej

Art. 23. Nauczyciela tymczasowego należy wizytować corocznie, w szczególności zaś w trzecim roku służby praca jego winna być zbadana tak, by na podstawie spostrzeżeń wizytacyjnych właściwa władza mogła ją ocenić ogólnie jako: zadowalającą lub niezadowalającą.

Ogólna ocena pracy nauczyciela tymczasowego opierać się winna na wszechstronnem zbadaniu i skrupulatnej ocenie:

1) pilności i sumienności,

2) uzdolnienia,

3) wykształcenia zawodowego i pracy nad własnem wykształceniem,

4) metody i wyników pracy wychowawczej i nauczycielskiej.

5) stosunku do dzieci szkolnych i ich rodziców. Stosownie do okoliczności mogą być wzięte pod rozwagę także i inne momenty, uwydatniające szczególne zdolności, wady, zasługi, przyczyniające się do charakterystyki nauczyciela pod względem służbowym.

Art. 24. Oznaczona przez Ministra władza przed upływem nieprzerwanego trzyletniego okresu czasu pełnienia obowiązków nauczycielskich (art. 8 i 9) wydaje o nauczycielu tymczasowym, mającym pełne, przepisane do ustalenia kwalifikacje zawodowe, orzeczenie w formie:

a) ogólna ocena pracy zadowalająca, lub

b) ogólna ocena pracy niezadowalająca.

Orzeczenie to należy wpisać do wykazu kwalifikacyjnego, w razie zaś, gdy ocena jest niezadowalającą, przesłać pisemnie interesowanemu nauczycielowi w drodze służbowej.

§ 16 rozp. Minist. WR. i OP. z dnia 22 grudnia 1926 r. Dz. U. Rz. P. Nr 131 poz. 787 do art. 24 ustawy.

§ 16. Orzeczenie, o którem mowa w art. 24 ustawy, wydają:

1) Inspektor szkolny — w odniesieniu do nauczycieli szkół bezpośrednio sobie podległych,

2) Kurator okręgu szkolnego w odniesieniu do nauczycieli szkół, podległych bezpośrednio kuratorowi okręgu szkolnego,

3) Minister — w odniesieniu do nauczycieli szkół, podległych bezpośrednio Ministrowi.

Art. 25. Jeżeli nauczyciel tymczasowy w końcu nieprzerwanego trzyletniego okresu czasu pełnienia obowiązków nauczycielskich (art. 8 i 9) nie posiada pełnych, przepisanych do ustalenia kwalifikacyj zawodowych, władza wstrzyma wydanie orzeczenia (art. 24) aż do uzyskania przez niego tych kwalifikacyj.

Orzeczenie to ma być wydane nie później, niż w trzy miesiące po uzyskaniu przez nauczyciela przepisanych do ustalenia kwalifikacyj zawodowych.

Art. 26. Nauczycielowi tymczasowemu, który otrzymał ocenę pracy niezadowalającą, przysługuje prawo odwołania w terminie 14 dni od dnia, następującego po doręczeniu orzeczenia.

Odwołanie wnosi nauczyciel w drodze służbowej do władzy bezpośrednio przełożonej tej osoby, która wydała orzeczenie.

Władza, będąca instancją odwoławczą, może po zasięgnięciu opinji kwalifikacyjnej (art. 22) zatwierdzić lub zmienić orzeczenie, jako też odroczyć wydanie ostatecznego orzeczenia najwyżej na jeden rok.

Jeżeli orzeczenie wydała władza trzeciej instancji, przysługuje nauczycielowi prawo wniesienia do tej władzy w ciągu dni 14 od dnia doręczenia orzeczenia umotywowanej prośby o ponowne rozważenie sprawy.

ROZDZIAŁ V.

Obowiązki.

Art. 27. Nauczyciel obowiązany jest wiernie służyć Rzeczypospolitej i w tym duchu wychowywać młodzież, przestrzegać ściśle ustaw i rozporządzeń, pełnić obowiązki swego zawodu gorliwie, sumiennie i bezstronnie oraz dbać według najlepszej woli i wiedzy o dobro sprawy publicznej, szczególnie w zakresie wychowania i nauczania powierzonej sobie młodzieży i spełniać, co temu dobru służy, a unikać wszystkiego, coby mu mogło szkodzić.

Art. 28. W wykonaniu praw obywatelskich nauczyciel winien kierować się zawsze względami na szczególne obowiązki, jakie nakłada nań piastowanie publicznego urzędu, a przedewszystkiem stanowisko wychowawcy.

W szczególności winien nauczyciel dążyć do utrzymywania stałej łączności i zgodnego stosunku z rodzicami uczniów swej szkoły bez względu na ich wyznanie, narodowość, społeczne stanowisko i partyjno-polityczną przynależność.

Przy wykonywaniu przysługującego mu prawa publicznego omawiania spraw szkolnictwa, rozporządzeń i zarządzeń władz szkolnych nauczyciel obowiązany jest przestrzegać, by omawianie było ściśle rzeczowe, a forma jego nie uwłaczała powadze władz szkolnych.

Art. 29. Nauczyciel obowiązany jest wypełniać zlecenia służbowe swoich przełożonych, o ile one wyraźnie nie sprzeciwiają się obowiązującym przepisom.

Jeżeli zlecenie służbowe jest w przekonaniu nauczyciela przeciwne dobru służby, albo dobru publicznemu w ogólności, albo też zawiera znamiona pomyłki co do faktu lub co do prawa, nauczyciel powinien wyjawić swoje spostrzeżenie władzy, która wydała zlecenie, a gdyby mimo to otrzymał ponownie to samo zlecenie, wykonać je. Jeżeli zlecenie było ustne, może zażądać, aby mu zostało powtórzone na piśmie. W przypadkach, kiedy znoszenie się z władzą pociągnęłoby za sobą niewykonalność lub bezprzedmiotowość zlecenia, nauczyciel obowiązany jest wykonać je, o ile nie grozi stąd niepowetowana szkoda. Po wykonaniu takiego zarządzenia nauczyciel ma jednakże prawo zawiadomić o wykonaniu szkodliwego jego zdaniem, zarządzenia, władzę bezpośrednio przełożoną nad tą, która wydała zlecenie.

Art. 30. Pisma w sprawach służbowych lub osobistych, tyczących się stosunku służbowego, nauczyciel powinien składać za pośrednictwem swego bezpośredniego przełożonego.

Art. 31. Nauczyciel jest obowiązany zachować w tajemnicy wszystkie sprawy, o których powziął wiadomość dzięki swemu stanowisku służbowemu, o ile sprawy te wyraźnie uznano za poufne, lub gdy utrzymania ich w tajemnicy wymaga dobro publiczne, inne względy służbowe, albo interes uczniów lub ich rodziców. W szczególności zaś nauczyciel winien zachować w tajemnicy przebieg obrad rad pedagogicznych (pełnych lub klasowych).

Nauczyciel powinien zachować tajemnicę wobec każdego, komu nie jest obowiązany donosić o tych sprawach służbowo, o ile właściwa władza w poszczególnym wypadku nie uwolni go od tego obowiązku.

Obowiązek zachowania tajemnicy trwa zarówno w czasie czynnej służby, jak też po przejściu w stan nieczynny, pozasłużbowy i na emeryturę, oraz po rozwiązaniu stosunku służbowego z jakiegokolwiek powodu.

Art. 32. Nauczyciel obowiązany jest zarówno w wykonywaniu obowiązków zawodowych, jak i poza służbą nauczycielską strzec powagi stanu nauczycielskiego, zachowywać się zawsze zgodnie z wymaganiami karności służbowej i unikać wszystkiego, co mogłoby obniżyć godność i zaufanie, którego stanowisko nauczycielskie wymaga.

W szczególności:

1) Nie wolno nauczycielowi żądać, ani przyjmować darów, ani innych korzyści, ofiarowanych mu bezpośrednio lub pośrednio z powodu czynności służbowych, związanych z jego stanowiskiem.

2) Nie wolno nauczycielowi oddawać się takiemu zajęciu ubocznemu, które mogłoby przeszkadzać w spełnianiu powinności nauczycielskich, nie odpowiada powadze stanu nauczycielskiego, albo też mogłoby wywołać uzasadnione przypuszczenia stronniczości lub interesowności.

O każdem ubocznem zajęciu, przynoszącem mu korzyści materjalne, z wyjątkiem prac kulturalno-społecznych, naukowych, literackich i artystycznych, nauczyciel winien donieść władzy za pośrednictwem bezpośredniego przełożonego i zaniechać zajęć, które ta władza uzna za niedopuszczalne.

Od orzeczenia w tym względzie przysługuje nauczycielowi prawo odwołania się do władzy wyższej. Wniesienie takiego odwołania wstrzymuje zarządzenie władzy aż do czasu załatwienia odwołania.

3) Nie wolno nauczycielowi wchodzić w związki lub zmowy, mogące zakłócić należyty bieg zarządu państwowego, lub normalne spełnianie obowiązków nauczycielskich.

4) Bez zezwolenia władzy nie wolno nauczycielowi należeć do żadnych związków zagranicznych.

Również po przeniesieniu w stan nieczynny lub pozasłużbowy winien nauczyciel zachowywać się w sposób, któryby powadze jego stanowiska nie ubliżał.

Art. 33. Nauczyciel obowiązany jest wybrać stałe miejsce zamieszkania tak, by mógł podołać punktualnie wszystkim obowiązkom służbowym.

Powinien podać do wiadomości bezpośredniego przełożonego adres swego zamieszkania i zgłosić każdą jego zmianę. To samo obowiązuje co do miejsca pobytu poza miejscem stałego zamieszkania, jeżeli nauczyciel przebywa w niem dłużej niż 2 tygodnie. Nauczyciel w stanie nieczynnym lub pozasłużbowym powinien podać adres swego zamieszkania do wiadomości władzy, której ostatnio podlegał.

Art. 34. Nauczyciel jest obowiązany najpóźniej do dni 14 po zawarciu małżeństwa donieść o tem władzy.

Art. 35. Nauczyciel obowiązany jest donieść możliwie rychło swemu bezpośredniemu przełożonemu o każdej przeszkodzie w wykonaniu obowiązków służbowych z podaniem przypuszczalnego czasu trwania tej przeszkody.

Władza może zażądać odpowiednich dowodów, stwierdzających istnienie przeszkody, a jeżeli jest nią choroba, przyjąć do wiadomości świadectwo o chorobie, wystawione przez lekarza ordynującego, lub zarządzić urzędowe badanie bądź przez lekarza urzędowego, bądź przez komisję lekarską.

Na czas połogu należy się nauczycielce z reguły sześciotygodniowy urlop. Urlop dłuższy winien być udzielony na podstawie urzędowego świadectwa lekarskiego.

Urzędowe świadectwo lekarskie o chorobie nauczyciela winno być decydujące dla postanowienia władzy.

Nieobecność w służbie nauczycielki, spowodowana okresem połogu, nie pociąga żadnej zmiany w jej uprawnieniach służbowych.

Nauczyciel, którego nieobecność na służbie z powodu choroby trwa dłużej niż rok, może być zarządzeniem władzy zwolniony ze stanowiska przy ewentualnem zastosowaniu postanowień ustawy emerytalnej.

O ile stan zdrowia nauczyciela, wymagający poratowania, nie wyklucza możliwości pełnienia obowiązków służbowych, nauczyciel może wstrzymać się od pełnienia służby nie inaczej, jak po otrzymaniu urlopu. Prośba o taki urlop ma być do dni 30 rozpatrzona i rozstrzygnięta.

Za czas samowolnej, nieusprawiedliwionej nieobecności w służbie nauczyciel traci uposażenie. Wypłacone uposażenie winno być potrącone przy najbliższej wypłacie uposażenia. Oprócz tego władza może wytoczyć nauczycielowi dochodzenie dyscyplinarne.

W wypadku, gdy nauczyciel zostanie przez komisję dyscyplinarną uwolniony od zarzutu samowolnej, nieusprawiedliwionej nieobecności, potrąconą część uposażenia należy mu zwrócić.

Art. 36. Wymiar godzin nauczania, oraz innych zajęć obowiązkowych w szkole, normują osobne przepisy.

W niedzielę i święta nauczyciel jest zasadniczo wolny od zajęć służbowych. Minister wyda rozporządzenie, określające, w jakich wypadkach i którzy nauczyciele będą obowiązani do uczęszczania na nabożeństwa szkolne, oraz do urządzania konferencyj z rodzicami, jeżeli nie będzie można ich urządzić w dni powszednie.

§ 17, 18 rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 22 grudnia 1926 r. Dz. U. R. P. Nr. 131 poz. 787 do art. 36 ustawy.

§ 17. Tam, gdzie młodzież szkolna w ciągu roku szkolnego w niedziele i święta, wyliczone w osobnych rozporządzeniach Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, bierze udział zbiorowo w nabożeństwach, specjalnie dla niej urządzanych, nauczyciele obowiązani są zarówno w czasie zbierania się młodzieży, jak i w czasie nabożeństwa, względnie kazania (egzorty), pełnić opiekę nad młodzieżą i wykonywać nadzór nad jej zachowaniem się. Jeżeli w szkole pełni służbę kilku nauczycieli, dyrektor lub kierownik może zarządzić kolejne dyżury, uwzględniajac z jednej strony wyznanie nauczycieli, z drugiej zaś konieczność wyznaczenia na każdy dyżur takiej liczby nauczycieli, którаby czyniła zadość potrzebie roztoczenia istotnej opieki i nadzoru nad młodzieżą.

§ 18. W szkołach powszechnych wiejskich urzędowe konferencje z rodzicami dzieci odbywać się mają w dni powszednie w godzinach popołudniowych lub wieczornych. O wyborze dnia i godziny rozstrzyga kierownik szkoły.

W szkołach innych o wyborze dnia w tygodniu, przeznaczonego na urzędowe konferencje z rodzicami uczniów, rozstrzyga rada pedagogiczna szkoły po uprzedniem zaznajomieniu się z opinją rodziców dzieci szkolnych. Czas konferencji ma być wybrany tak, by zajęci pracą zarobkową rodzice brali udział w konferencjach, o ile możności bez uszczerbku dla swych zajęć zawodowych.

Jeżeli większość rodziców dzieci oświadczy się za wyznaczeniem niedzieli, jako dnia konferencji, a rada pedagogiczna poweźmie decyzję odmienną, sprawa ma być przekazana do rozstrzygnięcia władzy, której szkoła podlega bezpośrednio. Rozstrzygnięciu tejże władzy ma być poddany wypadek różnicy zdań w sprawie wyboru jako dnia konferencyj niedzieli lub dnia powszedniego między dyrektorem a większością rady pedagogicznej szkoły.

Art. 37. Ze względu na cel, lata służby, lub szczególne warunki nauczania lub warunki osobiste oznaczona przez Ministra władza może bądź z urzędu, bądź na prośbę obniżyć nauczycielowi wymiar godzin nauczania oraz innych zajęć obowiązkowych w szkole (art. 36).

W tym przypadku nauczyciel nie może doznać uszczerbku ani w uposażeniu, ani w inych prawach służbowych.

§ 19 rozp. Minist. W. R. i O. P. z dnia 22 grudnia 1926 r. Dz. U. R. P.Nr. 131 poz. 787 do art. 37 ustawy.

§ 19. Jeżeli zniżka godzin nauczania lub innych zajęć obowiązkowych w szkole mieści się w ramach organizacyjnych szkoły, t. j. jeżeli zniżka ta nie pociąga za sobą w konsekwencji zmniejszenia się przewidzianej w planie zajęć szkolnych liczby godzin nauczania względnie innych zajęć obowiązkowych w szkole, a jednocześnie nie powoduje dodatkowego obciążenia Skarbu Państwa bądź w postaci zwiększenia liczby etatów nauczycielskich, bądź w postaci powiększenia ilości godzin nadliczbowych, dodatkowo opłacanych, — zniżkę godzin na umotywowany wniosek kierownika, względnie dyrektora szkoły, zatwierdza:

1) dla nauczycieli szkół, podległych bezpośrednio inspektorowi szkolnemu, — inspektor szkolny,

2) dla nauczycieli szkół, podległych bezpośrednio kuratorowi okręgu szkolnego, — kurator okręgu szkolnego.

Udzielanie nauczycielom szkół, podległych bezpośrednio inspektorowi szkolnemu, zniżek godzin, wychodzących poza ramy organizacyjne szkoły, należy do kuratora okręgu szkolnego pod warunkiem, że ewentualne zwiększenie liczby etatów lub ilości godzin nadliczbowych w szkole nie spowoduje wyjścia poza granice liczby etatów lub kwot, objętych budżetem okręgu szkolnego.

Udzielanie zniżek we wszystkich wypadkach, nie objętych dwoma poprzedniemi ustępami niniejszego paragrafu, należy do Ministra.

Art. 38. W razie potrzeby nauczycielowi, pozostającemu na etacie jednej szkoły, władza może polecić równocześnie spełnianie obowiązków w innej szkole, a to łącznie w obu szkołach w liczbie godzin, nie przekraczającej odpowiedniej normy, o której mowa w ustępie pierwszym artykułu 36, jeżeli obie szkoły są tej samej kategorji i znajdują się w tej samej miejscowości.

Jeżeli szkoły są różnych kategoryj i do szkoły, na której etacie znajduje się nauczyciel, jest przywiązany niższy wymiar godzin, wymiar ten stosuje się i do obowiązków nauczyciela w drugiej szkole, jeżeli zaś do szkoły, na której etacie znajduje się nauczyciel, jest przywiązany wyższy wymiar godzin, wówczas do obowiązków nauczyciela w drugiej szkole stosuje się niższy wymiar, przywiązany do tej szkoły.

Art, 39. Stosunki służbowe nauczycieli podczas pełnienia służby wojskowej normuje osobna ustawa.

ROZDZIAŁ VI.

Prawa.

Art. 40. Nauczyciel jest uprawniony do używania należnego mu stosownie do pisma nominacyjnego tytułu urzędowego i ma prawo, by zarówno w stosunkach służbowych, jak i w ogłoszeniach urzędowych określano go tym tytułem. Tytuły są następujące: dyrektor (przełożona), kierownik (czka), profesor (ka), nauczyciel (ka), nauczyciel (ka) religji, asystent (ka), instruktor (ka), wychowawczyni ochronki.

Art. 41. Uposażenie nauczyciela oraz normy wynagrodzenia za dodatkowe czynności ponad wymiar godzin obowiązkowych określa inna ustawa.

Przy określaniu wysokości uposażenia uwzględnia się czas służby nauczycielskiej, obliczony na podstawie art. 15 ustawy niniejszej.

Art. 42. Nauczycielowi i jego najbliższej rodzinie Skarb Państwa zapewnia należytą opiekę lekarską i środki lecznicze w zakresie, przewidzianym w osobnej ustawie.

Przepisy osobnej ustawy regulują również sprawę udzielania zaliczek z funduszów państwowych, sprawę diet, normalnych kosztów podróży służbowej, kosztów przeniesienia, wreszcie kosztów kształcenia dzieci.

Art. 43. Nauczycielowi służy prawo do zaopatrzenia emerytalnego, a wdowie i sierotom po nim do zaopatrzenia wdowiego i sierocego, zgodnie z ustawą emerytalną.

Art. 44. Jeżeli w razie wypadku choroby zakaźnej nauczyciel na życzenie władzy zgodzi się odosobnić od chorych swej rodziny, to należy mu się zwrot powstałych stąd wydatków koniecznych.

Art. 45. Prawo do uposażenia i wynagrodzenia nie może być pod rygorem nieważności przeniesione na inne osoby.

Art. 46. Uposażenie i dodatkowe wynagrodzenie nauczyciela ulega zajęciu administracyjnemu tudzież zapowiedzeniu i zajęciu sądowemu nie więcej, niż do wysokości jednej piątej części sumy uposażenia i wynagrodzenia, przypadającego do wypłaty.

Art. 47. Tytułem wyjątku od powyższej zasady ogólnej (art. 46) uposażenie i wynagrodzenie dodatkowe nauczycieli ulega zapowiedzeniu i zajęciu sądowemu za alimenty do wysokości dwóch piątych sumy uposażenia i wynagrodzenia, przyczem pozostałe trzy piąte są wolne od wszelkich zapowiedzeń i zajęć.

Przy zbiegu zapowiedzeń za alimenty i za inne należności lub długi, jedna piąta część sumy uposażenia i dodatkowego wynagrodzenia staje się przedmiotem stosunkowego podziału zarówno na alimenty, jak i inne należności lub długi, drugą zaś piątą część przekazuje się wyłącznie na zaspokojenie samych tylko alimentów, o ile by pierwsza jedna część na nie przy zbiegu innych wierzycieli nie wystarczała.

Art. 48. Wyłącza się zupełnie z pod zapowiedzeń i zajęć, określonych w artykułach 46 i 47:

a) diety i koszty podróży w sprawach służbowych oraz koszty przeniesienia;

b) wszelkie wsparcia i zapomogi, przyznane nauczycielowi poza jego uposażeniem służbowem, jako to: na leczenie jego lub jego rodziny, na pogrzeb jego rodziców, żony lub dzieci, z powodu klęski elementarnej lub innego nieszczęśliwego wypadku, albo też w inych szczególnych, zasługujących na uwzględnienie wypadkach.

Art. 49. Nauczyciele, z wyjątkiem dyrektorów i kierowników, mają prawo podczas feryj szkolnych oddalić się z miejsca zamieszkania, o ile nie przeszkadzają temu szczególne obowiązki, jako to: zastępstwo dyrektora lub kierownika, odbywanie egzaminów i t. p., przyczem winni podać bezpośredniemu przełożonemu adres i jego zmianę zgodnie z postanowieniami art. 33.

Dyrektorowie i kierownicy po należytem załatwieniu pilnych czynności urzędowych, jeżeli szczególne względy służbowe nie wymagają ich obecności w miejscu służby, mają prawo do urlopu w czasie feryj szkolnych, z tem ograniczeniem, że urlop ich w czasie feryj głównych kończy się na 5 dni przed początkiem następnego roku szkolnego.

Rozporządzenie Ministra ureguluje sprawę zastępstwa dyrektorów i kierowników podczas feryj.

§ 20, 21 rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 22 grudnia 1926 Dz. U. R. P. Nr. 131 poz. 787 do art. 49 ustawy.

§ 20. Dyrektor lub kierownik szkoły na czas swego urlopu w okresie feryj szkolnych powierza zastępstwo jednemu z pozostających na miejscu nauczycieli szkoły, o czem zawiadamia władzę, której podlega bezpośrednio.

Gdyby jednak żaden z nauczycieli szkoły nie wziął na siebie dobrowolnie obowiązku zastępowania dyrektora, względnie kierownika, wówczas władza z urzędu wyznaczy do pełnienia tych obowiązków jednego z nauczycieli szkoły, stosując postanowienia art. 50 i 51 ustawy.

Zastępujący będącego na urlopie ferjalnym dyrektora lub kierownika nauczyciel jest obowiązany do opieki nad budynkiem i inwentarzem szkolnym i do załatwiania wszystkich drobnych spraw, wynikających z kierownictwa szkoły oraz tych z pośród spraw ważniejszych, które nie mogą czekać do powrotu dyrektora względnie kierownika.

Celem umożliwienia stronom porozumienia się na miejscu z zarządem szkoły winien zastępca dyrektora lub kierownika wyznaczyć, jako godziny przyjęć co najmniej po 2 godziny w ciągu 2 dni w tygodniu, co przez umieszczenie stosownego ogłoszenia w dostępnem dla stron miejscu budynku szkolnego ma być podane im do wiadomości.

§ 21. Postanowienia § 20 nie mają zastosowania do szkół powszechnych wiejskich 1—5 klasowych. Kierownicy tych szkół, oddalając się z miejsca zamieszkania na czas urlopu ferjalnego, obowiązani są jedynie do powierzenia opieki nad budynkiem i inwentarzem szkolnym pozostającemu na miejscu nauczycielowi a, o ile to jest niemożliwe, organowi samorządu szkolnego lub, gdy takiego samorządu niema, miejscowemu organowi władzy administracyjnej (wójtowi, sołtysowi). O zamierzonym wyjeździe swym oraz o osobie lub organie, któremu powierzył opiekę nad budynkiem i inwentarzem szkolnym, ma kierownik szkoły zawiadomić inspektora szkolnego.

Art. 50. Władza może w każdej chwili wstrzymać rozpoczęcie albo zarządzić przerwanie urlopu lub wypoczynku ferjalnego na czas, w którym wymagają tego ważne i nie cierpiące zwłoki względy służbowe. Podróż, spowodowaną odwołaniem, należy traktować jako podróż służbową.

Art. 51. Jeżeli skutkiem zarządzenia, o którem mowa w artykule poprzednim, nauczyciel nie miałby w czasie feryj wypoczynku nawet w wymiarze urlopu wypoczynkowego, przepisanego dla urzędników państwowych (art. 36 ustawy o państwowej służbie cywilnej z dnia 17 lutego 1922 r. Dz. U. R. P. Nr. 21. poz. 164), służy mu prawo do uzupełniającego urlopu wypoczynkowego w ciągu roku szkolnego.

Art. 52. Poza ferjami nauczyciel może otrzymać płatny lub bezpłatny urlop:

a) dla poratowania zdrowia (ust. 7 art. 35);

b) dla załatwienia ważnych spraw osobistych, rodzinnych i majątkowych;

c) dla dalszego kształcenia się zawodowego;

d) dla celów naukowych lub oświatowych.

Art. 53. Jeżeli urlop dla poratowania zdrowia trwa nieprzerwanie dłużej niż rok, a urlop dla załatwienia spraw osobistych, rodzinnych i majątkowych nieprzerwanie dłużej niż dwa miesiące, to za dalszy czas urlopu wstrzymuje się uposażenie służbowe.

Czas trwania takiego urlopu bez uposażenia nie może przenosić lat dwóch; czasu tego nie wlicza się do czasu służby czynnej.

Minister może od przepisów, podanych wyżej w ustępie pierwszym, odstąpić z wyjątkowo ważnych powodów.

Przy obliczeniu rocznego, względnie dwumiesięcznego czasu trwania urlopu, liczy się jako przerwy w urlopie tylko te okresy odbywania czynnej służby, które wynoszą przynajmniej połowę czasu, spędzonego bezpośrednio przedtem na urlopie. O ile służba czynna trwa krócej, nie stanowi ona przerwy w urlopie, a poszczególne okresy urlopu liczy się razem.

Art. 54. Nauczyciel stały w ciągu pierwszych 20 lat swej czynnej służby ma prawo otrzymać pięciomiesięczny lub wyjątkowo dłuższy urlop płatny dla celów dalszego kształcenia się zawodowego.

Art. 55. Przekroczenie urlopu bez należytego usprawiedliwienia uważa się za samowolne uchylenie się od służby, pociągające za sobą skutki, przewidziane w ustępie ósmym art. 35, względnie w ustępie czwartym art. 68.

Art. 56. Nauczyciel z chwilą wyboru do ciała ustawodawczego otrzymuje na czas trwania mandatu urlop bezpłatny.

Czas sprawowania mandatu zalicza się do czasu służby i do wysługi emerytalnej.

Nauczyciela nie można pociągnąć do odpowiedzialności służbowej za jego działalność w charakterze członka ciała ustawodawczego. Po wygaśnięciu mandatu nauczyciel powraca na poprzednie stanowisko.

Art. 57. Nauczycielom służy przy pełnieniu obowiązków służbowych prawo do ochrony, przyznanej ustawami karnemi urzędnikom państwowym.

ROZDZIAŁ VII.

Zmiany w stosunku służbowym.

Art. 58. Każdy nauczyciel na własną prośbę — a nauczyciel tymczasowy i z urzędu, może być każdej chwili przeniesiony przez właściwą władzę do innej szkoły.

Nauczyciel stały może być z urzędu przeniesiony na równorzędne stanowisko do innej szkoły w wypadku, gdy wymaga tego zmiana organizacji szkoły lub dobro szkoły.

Władzami właściwemi do uznania, iż jeden z wypadków, o których mowa w ustępie poprzednim, zachodzi, oraz do zarządzenia przeniesienia z urzędu nauczyciela stałego są:

a) oznaczona przez Ministra władza nie niższa niż drugiej instancji, gdy przeniesienie wywołane zmianą organizacji szkoły dotyczy nauczyciela stałego, nie mającego stałej posady,

b) Minister, gdy przeniesienie wywołane zmianą organizacji szkoły dotyczy nauczyciela stałego, mającego stałą posadę, albo dyrektora lub kierownika szkoły, mianowanego na podstawie ustępu pierwszego art. 11,

c) Minister po wysłuchaniu opinji Rady Szkolnej Okręgowej, gdy przeniesienia wymaga dobro szkoły.

Przeniesienie duchownego nauczyciela religji katolickiej następuje w porozumieniu z biskupem djecezjalnym, lub jeżeli odnośne szkoły znajdują się w dwóch djecezjach — z biskupami obu djecezyj.

Przy przeniesieniach z urzędu lub w drodze konkursu należą się nauczycielowi koszty przeniesienia. Przy przeniesieniach na własną prośbę Minister w drodze wyjątku może przyznać zwrot kosztów przeniesienia.

Nauczycielce zamężnej, która w wypadku przeniesienia z urzędu lub dyscyplinarnego musiałaby opuścić miejsce stałego zamieszkania swego męża, służy prawo przejścia na własną prośbę w stan pozasłużbowy (art. 61).

Minister może nauczyciela — za jego zgodą — przydzielić czasowo do służby w innej szkole.

§ 22 rozp. Min. WR. i OP. z dnia 22 grudnia 1926 r. Dz. U. Rz. P. Nr. 131, poz. 767 do art. 58 ustawy.

§ 22. Gdy przeniesienie z urzędu spowodowane jest zmianą organizacji szkoły a ma dotyczyć nie mającego stałej posady stałego nauczyciela szkoły, podległej bezpośrednio inspektorowi szkolnemu, władzą właściwą do zarządzenia przeniesienia jest kurator okręgu szkolnego; przeniesienie z urzędu z powodu zmiany organizacji szkoły innych nanczycieli stałych należy do Ministra.

Art. 59. Do przesiedlenia się należy wyznaczyć nauczycielowi odpowiedni czas i uwolnić go w odpowiednim terminie od pełnienia służby, uwzględniając w miarę możności jego warunki osobiste, rodzinne i komu-

nikacyjne. Dla objęcia nowego stanowiska nauczyciel ma się zgłosić do bezpośredniego przełożonego, który stwierdzi datę objęcia służby na dekrecie przeniesienia.

Art. 60. Jeżeli wskutek zmiany organizacji szkoły niema możności zatrudnienia nadal nauczyciela stałego lub też jeżeli zajdą okoliczności, nie pozwalające ze względu na dobro służby na dalsze zatrudnienie nauczyciela stałego na odpowiadającej jego stanowisku służbowemu posadzie, Minister może go przenieść w stan nieczynny.

Przez cały czas pozostawania w stanie nieczynnym nauczyciel pobiera przysługujące mu pełne uposażenie służbowe.

Czas, spędzony w stanie nieczynnym, wlicza się tylko do wymiaru emerytury.

Nauczyciel w stanie nieczynnym może być każdego czasu powołany z powrotem do służby czynnej. O ile jednak powołanie to nie nastąpi w ciągu pół roku od chwili przejścia w stan nieczynny, należy nauczyciela zwolnić przy zastosowaniu odnośnych przepisów ustawy emerytalnej.

Art. 61. Nauczycielce zamężnej, która wniosła podanie o przeniesienie do miejscowości, będącej miejscem stałego zamieszkania jej męża, służy prawo przejścia na własną prośbę w stan pozasłużbowy, jeżeli podanie jej o przeniesienie nie zostanie przez władze uwzględnione. (art. 58).

Art. 62. Nauczycielka zamężna, pozostająca w stanie pozasłużbowym, nie pobiera uposażenia służbowego, a czasu spędzonego w tym stanie, nie wlicza się jej ani do czasu służby czynnej, ani do wymiaru emerytury.

Art. 63. Nauczycielka w stanie pozasłużbowym może być każdego czasu powołana do służby czynnej albo wtedy, gdy w miejscu stałego zamieszkania jej męża okaże się możność nadania jej stanowiska służbowego, albo też wtedy, gdy zgodzi się objąć stanowisko w innej, niż miejsce stałego zamieszkania męża, miejscowości.

O ile jednak w ciągu 5 lat od chwili przejścia w stan pozasłużbowy nauczycielka zamężna nie objęła ponownie stanowiska służbowego, lub o ile w tym czasie nie przeszła w stan spoczynku z powodu niezdolności do pracy, należy rozwiązać z nią stosunek służbowy i przyznać jej odprawę w wysokości jednomiesięcznego, pełnego, ostatnio pobieranego uposażenia służbowego za każdy pełny rok przesłużony w państwowej służbie nauczycielskiej.

Art. 64. Nauczycielowi można powierzyć czasowo czynności w urzędach administracji szkolnej tylko za jego zgodą. Odnośnie do tej służby podlega on przepisom ustawy o państwowej służbie cywilnej.

Art. 65. Do przejścia nauczyciela do innego działu służby państwowej potrzeba zezwolenia właściwej władzy szkolnej.

ROZDZIAŁ VIII.

Rozwiązanie stosunku służbowego.

Art. 66. Stosunek służbowy nauczyciela stałego, poza przypadkami, przewidzianemi w art. 60, 63 i 73, oraz w przepisach dyscyplinarnych, może być rozwiązany przez dobrowolne wystąpienie jego ze służby państwowej.

Stosunek służbowy nauczyciela tymczasowego może być rozwiązany albo przez jednostronne zarządzenie władzy pod warunkami, ustawą niniejszą określonemi, albo też przez dobrowolne wystąpienie nauczyciela ze służby.

Art. 67. Zamiar dobrowolnego wystąpienia ze służby nauczyciel powinien zgłosić właściwej władzy na piśmie.

Rozwiązanie stosunku następuje przez przyjęcie zgłoszenia o wystąpieniu ze służby przez tę władzę, która nauczyciela zamianowała.

Przyjęcie zgłoszenia o wystąpieniu ze służby można uzależnić od należytego oddania urzędowania, ostateczną zaś decyzję co do zgłoszenia o wystąpieniu ze służby odroczyć tylko wtedy, gdy nauczyciel pozostaje w śledztwie karnem albo dyscyplinarnem, lub zalega z zobowiązaniami pieniężnemi, wynikłemi ze stosunku służbowego.

Art. 68. O ile nauczycielowi nie zakomunikowano żadnej decyzji w sprawie jego zgłoszenia o wystąpieniu ze służby w ciągu czterech tygodni, zgłoszenie to uważa się za przyjęte.

Przeciwko warunkowemu przyjęciu lub odroczeniu przyjęcia zgłoszenia o wystąpieniu ze służby nauczyciel może wnieść w ciągu dni 14 od dnia doręczenia decyzji zażalenie do władzy bezpośrednio wyższej, która najdalej w ciągu sześciu tygodni wyda ostateczną decyzję.

Zwolnienie w zasadzie następuje w końcu roku szkolnego.

Samowolne uchylenie się od służby w ciągu 4 tygodni, o ile nie zostanie przez władzę uznane za usprawiedliwione, uważa się za dobrowolne wystąpienie ze służby, co zostaje stwierdzone jednostronnem zarządzeniem władzy, powołanej do mianowania, nie niższej jednak niż II instancji.

Art. 69. Stosunek służbowy nauczycieli tymczasowych może władza rozwiązać każdej chwili.

Jeżeli taki nauczyciel służył więcej niż rok nienagannie, a nie mają do niego zastosowania przepisy art. 152, należy mu się odprawa w wysokości jednomiesięcznego, pełnego, ostatnio pobieranego uposażenia służbowego za każdy pełny rok przesłużony w państwowej służbie nauczycielskiej, nie przekraczająca jednak ogółem pięciomiesięcznego jego uposażenia.

Art. 70. Z nauczycielem tymczasowym, który otrzymał ogólną ocenę pracy niezadowalającą (art. 25 lub 26), należy rozwiązać stosunek służbowy, przyczem ma zastosowanie postanowienie drugiego ustępu art. 69.

Art. 71. W wypadku, przewidzianym w art. 69 i 70, należy nauczycielowi wypowiedzieć stosunek służbowy na trzy miesiące naprzód.

Art. 72. Nauczyciel i jego rodzina tracą wszelkie prawa, wynikające ze stosunku służbowego:

a) przez dobrowolne wystąpienie nauczyciela ze służby;

b) skutkiem rozwiązania stosunku służbowego w myśl art. 69 z wyjątkiem praw, zastrzeżonych w ustępie drugim art. 69 i w art. 152;

c) w razie wydalenia ze służby, o ile orzeczenie dyscyplinarne inaczej nie stanowi.

W przypadku ponownego wstąpienia do służby państwowej może Minister przywrócić prawa, nabyte poprzednią służbą.

Art. 73. Mianowanie nauczyciela będzie uznane za nieważne, a nauczyciel będzie wydalony ze służby, jeżeli mianowanie uzyskał na podstawie

dokumentów fałszywych lub nieważnych, lub fałszywego zeznania o posiadanych kwalifikacjach zawodowych, albo wyjdą na jaw okoliczności, w myśl obowiązujących przepisów nie dopuszczające mianowania.

Orzeczenie o unieważnieniu nominacji i wydaleniu ze służby wyda władza, która dokonała nominacji.

ROZDZIAŁ IX.

Odpowiedzialność służbowa. Postanowienia ogólne.

Art. 74. Bezpośrednio i pośrednio przełożona władza ma prawo wytykać i ganić podległym nauczycielom niewłaściwości w zachowaniu się oraz uchybienia i niedbalstwo w wykonaniu obowiązków służbowych.

Nauczyciel, który przez czyn, zaniechanie lub zaniedbanie uchybia obowiązkowi swego stanowiska (Rozdział V) w służbie i poza służbą, podlega poza sądową odpowiedzialnością karną lub cywilną także odpowiedzialności porządkowej lub dyscyplinarnej.

Do odpowiedzialności tej winien być pociągnięty nauczyciel, który w wykazie kwalifikacyjnym otrzymał ocenę niezadowalającą (art. 20).

Art. 75. Minister wyda osobne rozporządzenie, normujące odpowiedzialność dyscyplinarną nauczycieli tymczasowych.

Art. 76. Przeciw nauczycielowi, będącemu członkiem ciała ustawodawczego, nie wolno podczas trwania mandatu bez zgody tegoż ciała wdrażać postępowania porządkowego lub dyscyplinarnego, ani wdrożonego dalej prowadzić.

Art. 77. Jeżeli wina nauczyciela ma znamiona czynu karygodnego, zagrożonego ustawami karnemi, władza lub komisja dyscyplinarna czyni doniesienie karne. Jeżeli doniesienie karne czyni władza przełożona, zawiadomi o tem równocześnie właściwą komisję dyscyplinarną, a jeżeli doniesienie karne czyni komisja dyscyplinarna, zawiadomi o tem władzę przełożoną nauczyciela.

Aż do prawomocnego zakończenia postępowania karno-sądowego, postępowanie dyscyplinarne może być zawieszone.

Art. 78. Sądy karne zawiadamiają o wdrożeniu postępowania karnego przeciw nauczycielowi władzę służbową obwinionego, która zawiadamia o tem komisję dyscyplinarną. Po prawomocnem ukończeniu postępowania karnego, sąd karny przesyła odpis wyroku władzy służbowej obwinionego, która przesyła ten odpis właściwej komisji dyscyplinarnej.

Art. 79. Nauczyciel, skazany prawomocnym wyrokiem sądu karnego, podlega wydaleniu ze służby bez postępowania dyscyplinarnego, jeżeli wyrok pozbawia go zdolności do piastowania urzędu publicznego.

Art. 80. Za występki służbowe ponosi nauczyciel odpowiedzialność dyscyplinarną, zaś za wykroczenia służbowe — odpowiedzialność porządkową.

Występkiem służbowym jest takie naruszenie obowiązków służbowych, które powoduje obrazę interesu publicznego lub naraża dobro publiczne na szkodę.

Wykroczeniem służbowem jest każde naruszenie obowiązku służbowego, nie posiadające wyżej podanych znamion występku służbowego.

Zbieg kilku wykroczeń służbowych lub ich powtarzanie się, jak również wykroczenie wśród okoliczności, szczególnie obciążających, uważa się za występek służbowy.

Do postępowania porządkowego i dyscyplinarnego nie należy rozstrzyganie o pretensjach cywilnych.

Odpowiedzialność porządkowa za wykroczenia służbowe ulega przedawnieniu po trzech latach. W innych wypadkach stosować należy odnośne przepisy kodeksu karnego.

Kary.

Art. 81. Karą porządkową jest upomnienie. Kary tej nie wpisuje się do wykazu stanu służby.

Przed udzieleniem upomnienia należy dać nauczycielowi możność usprawiedliwienia się na piśmie.

Upomnienia udziela na piśmie z podaniem motywów władza, której szkoła bezpośrednio podlega lub przełożona władza wyższa, o ile sprawa nie została przekazana komisji dyscyplinarnej; upomnienie może być również udzielone i przez komisję dyscyplinarną.

Przeciwko upomnieniu, udzielonemu przez komisję dyscyplinarną lub przez Ministra, niema odwołania; przeciwko upomnieniu, udzielonemu przez inne władze szkolne, nauczyciel może wnieść w ciągu 14 dni odwołanie do władzy bezpośrednio wyższej.

Art. 82. Karami dyscyplinarnemi są:

1) nagana;

2) potrącenie jednorazowe, nie przekraczające 20% miesięcznego uposażenia;

3) potrącenie części uposażenia na określony przeciąg czasu, nie więcej wszakże niż 20% miesięcznie;

4) nagana z pozbawieniem prawa awansu i wybieralności na czas od jednego roku do dwóch;

5) przeniesienie za zwrotem kosztów przesiedlenia na inne miejsce służbowe, wyznaczone przez Ministra;

6) przeniesienie bez zwrotu kosztów przesiedlenia na inne miejsce służbowe, wyznaczone przez Ministra;

7) odliczenie lat służby od roku do trzech;

8) przeniesienie z pozbawieniem urzędu dyrektora lub kierownika przy równoczesnem powierzeniu obowiązków nauczyciela (w ściślejszem znaczeniu) w miejscu, oznaczonem przez Ministra lub władze, którym to prawo zostanie przez Ministra przekazane;

9) zwolnienie ze służby państwowej z zachowaniem praw do uposażenia emerytalnego w stosunku do lat rzeczywiście wysłużonych, lub do odprawy;

10) wydalenie z państwowej służby nauczycielskiej;

11) wydalenie z zawodu nauczycielskiego z pozbawieniem prawa zajmowania jakiegokolwiek stanowiska w szkolnictwie państwowem, publicznem lub prywatnem.

Kary wymienione w punktach 5, 6, 7 i 8, pociągają za sobą na przeciąg lat dwóch utratę prawa mianowania na wyższe stanowisko oraz prawa wyboru i wybieralności do wszystkich władz i ciał, tworzonych lub zasilanych drogą wyboru z pośród nauczycielstwa w zakresie administracji szkolnej.

Gdy nauczyciel, który popełnił wykroczenie, podlegające ukaraniu w drodze dyscyplinarnej z ustępów 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8 niniejszego artykułu, zasługuje na szczególne względy wobec okoliczności i pobudek czynu, oraz wobec swej poprzedniej nieskazitelnej pracy zawodowej, komisja dyscyplinarna może, orzekając winę oskarżonego, kary nie wymierzać. Gdyby jednak w przeciągu lat trzech od daty zapadnięcia orzeczenia nauczyciel został uznany w drodze dyscyplinarnej winnym nowego uchybienia, ulega karze o stopień wyższej od wymierzonej za powtórne uchybienie.

Art. 83. Kary dyscyplinarne na nauczycieli stałych może nakładać jedynie komisja dyscyplinarna w drodze orzeczenia, wydanego na podstawie wyniku postępowania dyscyplinarnego, przeprowadzonego zgodnie z niniejszą ustawą.

Przy wymierzaniu kar dyscyplinarnych, wymienionych w art. 82, należy w każdym poszczególnym wypadku mieć na względzie doniosłość występku służbowego i powstałych z tego powodu szkód, stopień winy, jako też dotychczasowe zachowanie się nauczyciela.

Kary dyscyplinarne wpisuje się do wykazu stanu służby.

Orzeczenia dyscyplinarnego nie można znieść, ani zmienić zarządzeniem administracyjnem.

Po wydaniu przez komisję dyscyplinarną orzeczenia, uwalniającego od kary, władze szkolne nie mogą udzielać nauczycielom kary porządkowej upomnienia za uchybienia, które zostały stwierdzone w czasie rozprawy dyscyplinarnej, lub za inne uchybienia dokonane i znane władzom przed rozprawą.

Art. 84. Wydalenie z państwowej służby nauczycielskiej lub z zawodu nauczycielskiego (art. 79 i 82 p. 10 i 11) pociąga za sobą utratę wszystkich praw, związanych z piastowaniem stanowiska, a również prawa do emerytury lub do odprawy.

Art. 85. Członkom rodziny wydalonego należy w razie okoliczności, zasługujących na uwzględnienie, przyznać w orzeczeniu dyscyplinarnem odpowiedni stały zasiłek na utrzymanie, który jednak nie może przewyższać normalnego ich zaopatrzenia wdowiego lub sierocego.

Zasiłek taki przyznać można albo już z chwilą wstrzymania wypłaty uposażenia nauczyciela wydalonego, albo od chwili jego śmierci.

Do zasiłku powyższego mają zastosowanie postanowienia ustawy emerytalnej o zawieszeniu lub utracie prawa do zaopatrzenia wdowiego lub sierocego.

Komisje dyscyplinarne.

Art. 86. Komisje dyscyplinarne są następujące:

1) okręgowe komisje dyscyplinarne dla nauczycieli, rozstrzygające w I instancji sprawy nauczycieli szkół, podległych bezpośrednio inspektorowi szkolnemu i kuratorowi okręgu szkolnego;

2) ministerjalna komisja dyscyplinarna dla nauczycieli, rozstrzygająca w II i ostatecznej instancji sprawy nauczycieli szkół, podległych bezpośrednio inspektorowi szkolnemu i kuratorowi, oraz w I instancji sprawy nauczycieli szkół, podległych bezpośrednio Ministrowi;

3) Najwyższa Komisja Dyscyplinarna dla nauczycieli, rozstrzygająca w II i ostatecznej instancji sprawy nauczycieli szkół, podległych bezpośrednio Ministrowi.

Art. 87. Okręgowe komisje dyscyplinarne dla nauczycieli składają się z 36 członków; z tej liczby:

1) 10 członków powołuje rada szkolna okręgowa z pośród osób, nie będących nauczycielami, a mieszkających w miejscu urzędowania komisji dyscyplinarnej;

2) 24 członków mianuje Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na wniosek kuratora z pośród stałych nauczycieli szkół, istniejących na obszarze okręgu szkolnego, a mianowicie:

a) 8 z pośród nauczycieli szkół, podległych bezpośrednio inspektorom szkolnym;

b) 8 z pośród nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących;

c) 4 z pośród nauczycieli szkół specjalnych i preparand oraz zakładów kształcenia nauczycieli szkół powszechnych i wychowawczyń ochronek;

d) 4 z pośród nauczycieli szkół zawodowych i zakładów kształcenia nauczycieli szkół zawodowych;

3) 1 sędziego państwowego jako członka i 3 jako zastępców deleguje prezes właściwego sądu apelacyjnego.

Art. 88. Ministerjalna komisja dyscyplinarna dla nauczycieli szkół, podległych Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, składa się z 40 osób; z tej liczby:

1) 16 członków mianuje Minister z pośród osób, nie będących nauczycielami;

2) 20 członków mianuje Minister z pośród nauczycieli stałych a mianowicie:

a) 8 członków z pośród nauczycieli szkół, podległych bezpośrednio inspektorowi szkolnemu;

b) 4 członków z pośród nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących;

c) 4 członków z pośród nauczycieli szkół specjalnych i preparand oraz zakładów kształcenia nauczycieli szkół powszechnych i wychowawczyń ochronek;

d) 4 członków z pośród nauczycieli szkół zawodowych i zakładów kształcenia nauczycieli szkół zawodowych;

3) 1 sędziego sądu apelacyjnego jako członka i 3 jako zastępców deleguje Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie.

Ministerjalna komisja dyscyplinarna dla nauczycieli publicznych ludowych szkół rolniczych składa się z 12 osób; z tej liczby:

1) 4 członków mianuje Minister Rolnictwa z pośród osób, nie będących nauczycielami;

2) 6 członków mianuje Minister Rolnictwa z pośród stałych nauczycieli publicznych ludowych szkół rolniczych;

3) jednego sędziego państwowego jako członka i jednego jako zastępcę deleguje prezes sądu okręgowego w Warszawie.

Art. 89. Najwyższa Komisja Dyscyplinarna dla nauczycieli składa się z 12 osób; z tej liczby:

1) 4 członków mianuje Minister z pośród osób, nie będących nauczycielami;

2) 6 członków mianuje Minister z pośród stałych nauczycieli szkół bezpośrednio sobie podległych;

3) jednego sędziego sądu apelacyjnego jako członka i jednego jako zastępcę deleguje prezes sądu apelacyjnego w Warszawie.

Art. 90. Mandaty członków komisyj dyscypinarnych, wymienionych w artykułach 87, 88 i 89, trwają trzy lata, jednak nie gasną przed ukonstytuowaniem się nowej komisji.

Członkowie komisyj dyscyplinarnych przy objęciu urzędowania składają przyrzeczenie według brzmienia ustalonego przez Ministra.

§ 23 rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 22 grudnia 1926 r. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 131 poz. 787) do art. 90 ustawy.

§ 23. Członkowie komisyj dyscyplinarnych z wyłączeniem sędziów państwowych przy objęciu urzędowania składają wobec władzy, przy której jest utworzona komisja, przyrzeczenie o brzmieniu następującem:

„Przyjmując powierzony sobie urząd członka komisji dyscyplinarnej dla nauczycieli, przyrzekam w wykonywaniu związanych z tym urzędem obowiązków strzec przepisów prawa, kierować się jedynie względami na dobro sprawy publicznej, w szczególności zaś na dobro i honor szkoły, oraz zachować w tajemnicy wszystko to, co doszło do mojej wiadomości z tytułu pełnienia obowiązków członka komisji dyscyplinarnej".

Art. 91. Zastępca przewodniczącego komisji dyscyplinarnej w razie potrzeby zastępuje przewodniczącego w ciągu czasu trwania mandatu przewodniczącego.

Art. 92. Członkowie komisyj dyscyplinarnych tracą swe mandaty, jeżeli zajdzie zmiana, wskutek której odpadają warunki ich delegacji.

Nauczyciel, przeciw któremu wszczęto postępowanie karno-sądowe lub dyscyplinarne, nie może pełnić funkcji członka komisji dyscyplinarnej, a jeżeli postępowanie kończy się wyrokiem skazującym lub orzeczeniem zasądzającem, choćby bez wymierzenia kary dyscyplinarnej, traci swój mandat, z wyjątkiem wypadku wymierzenia kary porządkowej.

Nauczyciel, karany dyscyplinarnie, nie może być mianowany członkiem komisji dyscyplinarnej na przeciąg czasu, określonego w art. 82.

Art. 93. Członkowie komisji dyscyplinarnej w wykonaniu swych obowiązków są samodzielni i niezawiśli. Członkowie komisji dyscyplinarnej pełnią swoje obowiązki bezpłatnie, z wyjątkiem sędziego państwowego, który otrzymuje wynagrodzenie oraz w razie potrzeby diety, określone przez Ministra w porozumieniu z Ministrami: Sprawiedliwości i Skarbu.

Członkowie komisyj dyscyplinarnych, pełniący swe obowiązki poza miejscem stałego zamieszkania, otrzymują diety i zwrot kosztów podróży, przyczem, o ile są nauczycielami w szkołach państwowych lub publicznych — według stawek, odpowiadających ich stanowisku nauczycielskiemu, o ile zaś nimi nie są — według stawek, przysługujących urzędnikom państwowym VI i V stopnia służbowego stosownie do tego, czy są członkami okręgowej, czy ministerjalnej, względnie Najwyższej Komisji Dyscyplinarnej.

Art. 94. Przewodniczącym komisji dyscyplinarnej jest sędzia państwowy, delegowany przez odpowiedniego prezesa sądu na członka komisji dyscyplinarnej, zastępcami przewodniczącego zaś sędziowie państwowi, delegowani na zastępców członków komisji dyscyplinarnej.

Komisje dyscyplinarne obradują w kompletach, złożonych z przewodniczącego lub jego zastępcy i czterech członków, powołanych przez przewodniczącego dla każdej sprawy.

W komplecie dyscyplinarnym oprócz przewodniczęcego zasiadają dwaj członkowie, nie będący nauczycielami, oraz dwaj nauczyciele. Jeżeli obwiniony jest nauczycielem szkoły podległej Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, jeden z nauczycieli, wchodzących w skład kompletu

dyscyplinarnego powinien być nauczycielem szkoły należącej w myśl punktu 2 art. 87 do tej samej grupy szkół, co szkoła, w której uczy obwiniony nauczyciel.

Jeżeli do odpowiedzialności dyscyplinarnej jest pociągnięty duchowny nauczyciel religji, a w skład właściwej komisji dyscyplinarnej nie wchodzi duchowny tegoż wyznania, Minister względnie kurator okręgu szkolnego powoła specjalnie dla tego wypadku duchownego tego wyznania, jako jednego z członków kompletu dyscyplinarnego.

Spory o właściwość rozstrzyga komisja, będąca instancją odwoławczą.

Art. 95. Wyposażenie komisyj dyscyplinarnych w potrzeby rzeczowe i załatwianie czynności kancelaryjnych należy do odpowiednich władz szkolnych.

Władze te również wyznaczą protokólantów do rozpraw dyscyplinarnych z pośród podległych im urzędników.

Rzecznik dyscyplinarny.

Art. 96. W celu strzeżenia dobra służby, naruszonego przez uchybienie obowiązkom służbowym, władza, przy której istnieje komisja, wyznacza z grona podległych sobie urzędników rzecznika dyscyplinarnego z odpowiednią ilością zastępców.

Obowiązkiem rzecznika dysplinarnego jest przy przeprowadzeniu postępowania dyscyplinarnego stać na straży godności i powagi stanowiska nauczycielskiego, oraz ścisłego wykonywania obowiązków służbowych. Komisja dyscyplinarna przedsiębierze każdą uchwałę nie inaczej, jak po wysłuchaniu zdania rzecznika dyscyplinarnego.

Obrona.

Art. 97. Obwiniony ma prawo powołać obrońcę w osobie nauczyciela, lub adwokata.

Na prośbę obwinionego wyznacza obrońcę z urzędu z pośród nauczycieli kurator okręgu szkolnego, gdy sprawę ma rozpatrywać okręgowa komisja dyscyplinarna, a Minister, gdy sprawa podlega komisji ministerjalnej lub Najwyższej. Nauczycielowi czynnemu, o ile tego zachodzi potrzeba, należy udzielić urlopu dla czynności, połączonych z obroną.

Nauczycielowi obrońcy nie wolno przyjmować wynagrodzenia za prowadzenie obrony. Koszty, poniesione istotnie w interesie obrony, zwraca mu Skarb Państwa.

Jeżeli obwiniony wybierze sobie na obrońcę nauczyciela, zamieszkałego poza obszarem danego okręgu szkolnego, to Skarb Państwa nie zwraca kosztów przejazdu.

Nauczyciel obrońca obowiązany jest zachować w tajemnicy wszystkie poufne informacje, udzielone mu jako obrońcy.

Art. 98. Członkowie komisyj odwoławczych nie mogą być obrońcami, inni członkowie nie mogą być obrońcami przed komisją, której są członkami.

Delegacja.

Art. 99. Jeżeli komisja dyscyplinarna okręgowa, do której sprawę dyscyplinarną skierowano, uzna się czy to z własnej inicjatywy, czy to na wniosek obwinionego lub rzecznika dyscyplinarnego niekompetentną do

przeprowadzenia danej sprawy, wówczas rozstrzyga co do jej kompetencji lub niekompetencji właściwa komisja odwoławcza, przekazując ewentualnie sprawę innej komisji dyscyplinarnej.

Wyłączenie.

Art. 100. Członków komisji dyscyplinarnej i rzecznika dyscyplinarnego można wyłączyć od udziału w sprawie w wypadkach i na zasadach, przewidzianych w ustawie postępowania karnego przy wyłączaniu sędziów i prokuratorów.

Ponadto obwiniony nauczyciel ma prawo w ciągu dni 8 po otrzymaniu zawiadomienia o terminie rozprawy z listy członków kompletu dyscyplinarnego wyłączyć dwóch członków (z wyjątkiem sędziego państwowego), nie podając motywów wyłączenia.

Rzecznikowi dyscyplinarnemu przysługuje prawo wyłączenia członka komisji dyscyplinarnej w takich samych granicach, w jakich odnośna ustawa karna daje prokuratorowi prawo wyłączenia członka sądu.

Przy odroczeniu rozprawy (art. 108) nie można składać nowych wniosków o wyłączenie członków komisji dyscyplinarnej lub rzecznika dyscyplinarnego chyba, że powód wyłączenia wynikł później w toku postępowania.

Tajemnica postępowania dyscyplinarnego.

Art. 101. Całe postępowanie dyscyplinarne powinno być otoczone jaknajściślejszą tajemnicą.

Uchwały i orzeczenia komisyj dyscyplinarnych mogą być ogłaszane przez władze przełożone jedynie za zezwoleniem Ministra.

Dochodzenie dyscyplinarne.

Art. 102. Władza służbowa lub przełożona władza wyższa w razie dostrzeżenia lub otrzymania wiadomości o naruszeniu obowiązków służbowych przez nauczyciela, względnie na prośbę nauczyciela, przeprowadza dochodzenie wstępne.

O ile dochodzenie wstępne nie zakończy się umorzeniem sprawy lub nałożeniem przez władzę kary porządkowej upomnienia, właściwa władza szkolna, nie niższa jednak niż II instancji, wdraża dochodzenie dyscyplinarne, powierzając jego prowadzenie jednemu z podległych sobie urzędników, oraz zawiadamia interesowanego nauczyciela o wdrożeniu dochodzenia dyscyplinarnego. Prowadzący dochodzenie dyscyplinarne nie może być powołany do innej czynności w postępowaniu dyscyplinarnem.

Prowadzący dochodzenie dyscyplinarne przesłuchuje świadków, a w razie potrzeby i znawców, nie odbierając od nich przysięgi, oraz bada wszystkie do wyjaśnienia sprawy potrzebne okoliczności i środki dowodowe. Jeżeli zachodzi potrzeba przesłuchania poszczególnych świadków lub znawców pod przysięgą, prowadzący dochodzenie dyscyplinarne może zwrócić się do właściwego sądu pierwszej instancji o przesłuchanie tych osób pod przysięgą. Do przesłuchania i wynagrodzenia świadków i znawców, o ile przesłuchują ich sądy, należy stosować analogicznie przepisy ustawowe o postępowaniu karnem z tą różnicą, iż koszty zalicza się nie na rachunek zarządu wymiaru sprawiedliwości, lecz na rachunek właściwego ministerstwa.

Prowadzący dochodzenie dyscyplinarne może zażądać współdziałania władz administracyjnych i organów policyjnych, w szczególności wtedy, gdy świadkowie lub znawcy mieszkają poza obrębem powiatu, w którym przebywa prowadzący dochodzenie dyscyplinarne, a nie czynią zadość jego wezwaniom, lub bez ustawowego powodu uchylają się od zeznań. Władze administracyjne i organa policyjne stosują przytem obowiązujące w postępowaniu administracyjnem przepisy o wzywaniu i przesłuchiwaniu stron.

Art. 103. Prowadzący dochodzenie dyscyplinarne winien dać nauczycielowi tak w ciągu dochodzenia, jak i po jego zakończeniu, sposobność do ustnego protokółowanego lub pisemnego oświadczenia się co do wszystkich zarzutów, jak również co do wyniku dochodzenia. Natomiast na przejrzenie aktów dochodzenia może zezwolić nauczycielowi tylko o tyle, o ile uzna to za nieszkodliwe dla celów dochodzenia.

Odmowa lub fizyczna niemożność udziału ze strony nauczyciela nie wstrzymuje dochodzenia.

Przekazanie do rozprawy.

Art. 104. Po ukończeniu czynności przez prowadzącego dochodzenie dyscyplinarne rzecznik dyscyplinarny przygotowuje wnioski (akt oskarżenia), które władza wraz z aktami sprawy przesyła do komisji dyscyplinarnej na ręce przewodniczącego.

Przewodniczący komisji dyscyplinarnej wydaje wszelkie zarządzenia celem przygotowania ustnej rozprawy tak obliczonej, by obwiniony mógł skorzystać z przysługującego mu prawa wyłączenia w myśl art. 100.

Czynności przygotowawcze do rozprawy (powoływanie świadków i znawców, uznanie stawiennictwa obwinionego za obowiązkowe i t. p.) załatwia przewodniczący komisji dyscyplinarnej.

Do rozprawy wzywa się obwinionego, doręcza się mu równocześnie akt oskarżenia i udziela listy członków kompletu dyscyplinarnego i ich zastępców.

Komisja dyscyplinarna może zarządzić, by obwiniony stawił się na rozprawę osobiście z zastrzeżeniem, że w razie nieusprawiedliwionego niestawiennictwa, obrońca może nie być dopuszczony do udziału w sprawie, a rozprawa ustna będzie przeprowadzona i orzeczenie wydane zaocznie.

Art. 105. Po otrzymaniu wezwania na rozprawę, obwiniony lub jego obrońca ma prawo przeglądania aktów sprawy i czynienia z nich odpisów.

Art. 106. Jeżeli przewodniczący komisji dyscyplinarnej uzna potrzebę przeprowadzenia dochodzenia dodatkowego, wówczas przedstawi sprawę na posiedzeniu komisji bez udziału stron. Komisja dyscyplinarna może zwrócić się do przełożonej władzy rzecznika o uzupełnienie dochodzenia przez urzędnika delegowanego w charakterze komisarza śledczego.

Komisarzowi śledczemu przysługują te uprawnienia, które są przyznane prowadzącemu dochodzenie dyscyplinarne w ustępach trzecim i czwartym art. 102.

Po ukończeniu dodatkowego dochodzenia komisarz śledczy składa przewodniczącemu komisji dyscyplinarnej protokół dokonanych czynności oraz ewentualnie dokumenty.

Rozprawa.

Art. 107. Rozprawa dyscyplinarna odbywa się wyłącznie przy udziale osób, niniejszą ustawą uprawnionych do udziału w sprawie.

Art. 108. Rozprawę dyscyplinarną w miarę możności przeprowadza się w jednym ciągu z uwzględnieniem koniecznych przerw, można jednak uchwałą kompletu z ważnych powodów rozprawę odroczyć.

W razie odroczenia postępowanie dowodowe przeprowadza się ponownie, o ile w składzie kompletu dyscyplinarnego zajdzie zmiana.

Art. 109. Rozprawą kieruje przewodniczący, który przestrzega porządku wyjaśnień, replik i uwag, usuwa z wywodów stron i zeznań świadków i znawców wszystko, co nie ma bezpośredniego związku ze sprawą, i wogóle nadaje sprawie bieg najbardziej sprzyjający rzeczowemu wykryciu prawdy.

Art. 110. Rozprawę rozpoczyna przewodniczący komisji dyscyplinarnej od przedstawienia stanu rzeczy, a w szczególności odczytania aktu oskarżenia, względnie orzeczenia komisji dyscyplinarnej I instancji i odwołania, przesłuchuje obwinionego, świadków i znawców oraz w miarę potrzeby odczytuje protokóły dochodzeń wstępnych i śledztwa, jak również innych ważniejszych dla sprawy aktów i dokumentów.

Członkowie komisji dyscyplinarnej mają prawo za zezwoleniem przewodniczącego stawiać pytania obwinionemu, świadkom i znawcom.

Obwinionemu, względnie jego obrońcy, oraz rzecznikowi dyscyplinarnemu służy prawo oświadczenia się co do poszczególnych środków dowodowych i odwodowych oraz stawiania pytań świadkom i znawcom za zezwoleniem przewodniczącego.

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego następują wywody i wnioski rzecznika dyscyplinarnego co do natury stopnia winy i kary, wreszcie obrona obwinionego i jego obrońcy; po replikach obwinionemu przysługuje głos ostatni.

Art. 111. Odstąpienie rzecznika dyscyplinarnego od oskarżenia podczas rozprawy nie krępuje komisji dyscyplinarnej w dalszem rozpoznaniu sprawy i wydaniu orzeczenia.

Art. 112. Komisja dyscyplinarna może przy rozstrzyganiu sprawy opierać się tylko na tych faktach i okolicznościach, które ujawniono na rozprawie dyscyplinarnej, i tylko na ich podstawie wydaje orzeczenie według swego przekonania.

W orzeczeniu swem komisja dyscyplinarna albo uwalnia nauczyciela od zarzuconej mu winy, albo uznaje go winnym. W tym ostatnim wypadku komisja dyscyplinarna nakłada karę porządkową, albo dyscyplinarną.

Orzeczenie.

Art. 113. Narada i głosowanie kompletu dyscyplinarnego odbywa się bez udziału stron.

Sentencja orzeczenia winna być podpisana przez przewodniczącego i przynajmniej połowę członków kompletu dyscyplinarnego.

Zaraz po naradzie i głosowaniu kompletu dyscyplinarnego przewodniczący komisji dyscyplinarnej ogłasza stronom (obwinionemu, względnie jego obrońcy i rzecznikowi dyscyplinarnemu) sentencję orzeczenia i wyjaśnia tryb odwołania, określony w artykułach 117 i 118 niniejszej ustawy.

Art. 114. Orzeczenie ma zawierać:

1) oznaczenie komisji dyscyplinarnej;

2) imiona i nazwiska członków kompletu dyscyplinarnego, protokólanta i rzecznika dyscyplinarnego;

3) dzień wydania orzeczenia;

4) imię i nazwisko, stanowisko służbowe, tytuł i siedzibę urzędową obwinionego.

5) sentencję orzeczenia ze wskazaniem ustawy, na której podstawie zostało wydane;

6) umotywowanie rozstrzygnięcia.

Orzeczenie pisemne podpisuje przewodniczący kompletu dyscyplinarnego i protokólant.

Odpis orzeczenia przesyła przewodniczący komisji dyscyplinarnej z urzędu rzecznikowi dyscyplinarnemu i w drodze służbowej obwinionemu nauczycielowi nie później, niż w przeciągu dni 14 po rozstrzygnięciu sprawy.

Protokół rozprawy.

Art. 115. Z przebiegu rozprawy dyscyplinarnej sporządza się protokół, który ma zawierać datę, miejsce rozprawy, imiona i nazwiska członków kompletu, protokólanta, stron i ich zastępców, streszczać przebieg rozprawy, zeznania i dowody stron i zaznaczyć, że tryb odwołania był wyjaśniony.

Protokół podpisuje przewodniczący kompletu dyscyplinarnego oraz protokólant.

Przechowywanie aktów sprawy.

Art. 116. Akta sprawy przy orzeczeniach ostatecznych, lub w razie umorzenia postępowania dyscyplinarnego przewodniczący komisji dyscyplinarnej przesyła władzy służbowej obwinionego.

Na żądanie obwinionego władza wyda mu oryginały dokumentów i pism, złożonych przez niego w czasie rozprawy; odpis protokółu rozprawy oraz inne dowody w oryginale lub odpisie, nie złożone przez obwinionego, nie mogą być mu wydane.

W razie wydania dokumentów oryginalnych zachowuje się w aktach ich odpisy.

Odwołanie.

Art. 117. Przeciwko orzeczeniu komisji dyscyplinarnej I instancji służy odwołanie do właściwej komisji dyscyplinarnej II instancji, przyczem rzecznikowi dyscyplinarnemu służy to prawo we wszystkich wypadkach, gdy orzeczenie nie jest zgodne z jego wnioskami, odwołanie zaś ze strony obwinionego jest wykluczone, jeżeli komisja dyscyplinarna I instancji nałożyła karę porządkową.

Odwołanie ze strony obwinionego wnieść mogą:

1) obwiniony lub za zgodą jego — obrońca;

2) w razie śmierci obwinionego przed uprawomocnieniem orzeczenia ustawowi spadkobiercy.

Art. 118. Odwołanie wnosi się na ręce przewodniczącego komisji dyscyplinarnej I instancji w przeciągu dni 14, licząc od dnia następnego po otrzymaniu odpisu orzeczenia.

Wniesienie odwołania wstrzymuje wykonanie orzeczenia.

Przewodniczący komisji dyscyplinarnej I instancji skierowuje odwołanie do władzy służbowej nauczyciela, która, dołączywszy do niego akta sprawy obwinionego, najdalej w ciągu dni 14 po otrzymaniu przesyła je do władzy, przy której urzęduje właściwa komisja dyscyplinarna odwoławcza.

Ta ostatnia władza przesyła odwołanie wraz z aktami sprawy przewodniczącemu komisji dyscyplinarnej odwoławczej, podając jednocześnie imię, nazwisko i stanowisko służbowe rzecznika dyscyplinarnego.

Odwołanie rzecznika dyscyplinarnego I instancji może być przez tę władzę zanulowane i jeżeli ze strony obwinionego niema skargi odwoławczej, sprawa ma być uważana za skończoną, a akta jej zwrócone władzy służbowej nauczyciela.

Art. 119. Przewodniczący komisji odwoławczej odrzuca odwołanie, gdy odwołanie jest niedopuszczalne (art. 117), spóźnione lub wniesione przez osobę nieuprawnioną.

W razie wątpliwości przewodniczący przedstawia sprawę odrzucenia odwołania komisji dyscyplinarnej, która na posiedzeniu bez udziału stron rozstrzyga ją ostatecznie.

Art. 120. Jeżeli przewodniczący komisji odwoławczej uzna za potrzebne uzupełnić dochodzenie, przedstawia sprawę na posiedzeniu komisji odwoławczej bez udziału stron i w razie uzyskania jej zgody zwraca sprawę władzy, przy której urzęduje komisja odwoławcza, celem przeprowadzenia uzupełniającego dochodzenia.

We wszystkich innych przypadkach komisja odwoławcza przeprowadza rozprawę dyscyplinarną i wydaje orzeczenie, stosując analogiczne postanowienia o rozprawie dyscyplinarnej i o orzekaniu w I instancji.

Umorzenie.

Art. 121. W razie śmierci obwinionego postępowanie dyscyplinarne bez względu na stadjum, w którem się znajduje, podlega umorzeniu, może być jednak przeprowadzone na żądanie ustawowych spadkobierców zmarłego.

Uprawomocnienie orzeczenia.

Art. 122. Orzeczenia komisji dyscyplinarnej, wydane w pierwszej instancji, a nie zaskarżone w terminie przepisanym, stają się prawomocne z dniem upływu tego terminu, orzeczenia zaś komisji dyscyplinarnej w drugiej instancji — niezwłocznie po ich ogłoszeniu.

Wykonanie orzeczenia.

Art. 123. Prawomocne orzeczenia dyscyplinarne podlegają wykonaniu przez właściwą władzę.

W tym celu przewodniczący komisji dyscyplinarnej przesyła tej władzy odpis orzeczenia dyscyplinarnego, stwierdzając prawomocność orzeczenia.

Wznowienie.

Art. 124. Na żądanie nauczyciela, skazanego prawomocnie na karę dyscyplinarną, lub na żądanie jego ustawowych spadkobierców, można

wznowić postępowanie nawet po wykonaniu kary, jeżeli zostaną przedstawione takie nowe fakty lub środki dowodowe, nieznane w poprzedniem postępowaniu, które same przez się lub w związku z faktami, poprzednio ustalonemi, albo z dowodami poprzednio zebranemi, mogą spowodować uwolnienie lub też łagodniejszy wymiar kary.

Art. 125. Żądanie wznowienia postępowania wnosi się do komisji dyscyplinarnej, która wydała orzeczenie ostateczne. Komisja ta rozstrzyga bez udziału stron o dopuszczalności wznowienia.

Przeciw rozstrzygnięciu komisji dyscyplinarnej pierwszej instancji służy prawo wniesienia zażalenia do instancji odwoławczej w ciągu dni 14 od dnia następnego po doręczeniu uchwały komisji.

Art. 126. W przypadkach dopuszczenia wznowienia postępowania komisja dyscyplinarna pierwszej instancji zarządza w razie potrzeby uzupełnienie lub przeprowadzenie nowego dochodzenia, poczem przekazuje sprawę do rozprawy dyscyplinarnej.

Art. 127. Jeżeli nauczyciela, na którego korzyść dozwolono wznowienie postępowania dyscyplinarnego, uznano ponownie winnym, nie można orzec kary surowszej od nałożonej w poprzedniem postępowaniu. Przy wykonywaniu orzeczenia karnego należy uwzględnić karę już poniesioną.

Art. 128. O ile po wznowieniu postępowania dyscyplinarnego uwolniono nauczyciela, pierwotnie skazanego na karę dyscyplinarną, albo nałożono na niego łagodniejszą karę dyscyplinarną, lub karę porządkową, Skarb Państwa obowiązany jest zwrócić mu lub w razie jego śmierci członkom jego rodziny, uprawnionym do zaopatrzenia wdowiego lub sierocego, to, co nauczyciel lub wymienieni członkowie rodziny wskutek poprzedniego skazania stracili z poborów służbowych lub zaopatrzenia.

Zawieszenie w pełnieniu służby.

Art. 129. Komisja dyscyplinarna może każdej chwili zawiesić nauczyciela w pełnieniu służby, jeżeli wdrożono przeciw niemu postępowanie sądowo-karne lub dyscyplinarne, o ile jest to wskazane ze względu na rodzaj i doniosłość podniesionych zarzutów.

Art. 130. Jeżeli co do nauczyciela zarządzono areszt sądowo-śledczy (prewencyjny), jest obowiązkiem władzy służbowej zarządzić natychmiast tymczasowe zawieszenie w służbie aresztowanego.

Każdy przełożony, powołany do wykonywania bezpośrednio lub pośrednio nadzoru służbowego, ma prawo zawiesić tymczasowo nauczyciela w pełnieniu służby, gdy nauczyciel odmówił jawnie posłuszeństwa służbowego wśród szczególnie ważnych okoliczności, albo gdy ze względu na jakość zarzuconego mu uchybienia obowiązkom służbowym lub godności stanu nauczycielskiego, dalsze pozostawienie go w służbie naraziłoby powagę szkoły lub groziło dobru służby.

Art. 131. O każdem tymczasowem zawieszeniu nauczyciela w pełnieniu służby należy do dni siedmiu zawiadomić w drodze służbowej właściwą komisję dyscyplinarną, która bezzwłocznie, a najdalej w ciągu dalszych dni trzydziestu poweźmie uchwałę, zatwierdzającą lub uchylającą zawieszenie.

Uchwałę taką należy natychmiast zakomunikować właściwej władzy, celem wykonania.

Art. 132. Komisja dyscyplinarna, zarządzając lub zatwierdzając zawieszenie, może ograniczyć na czas jego trwania uposażenie nauczyciela najwyżej do połowy.

Art. 133. Zawieszenie nauczyciela w służbie kończy się najpóźniej z chwilą prawomocnego ukończenia postępowania dyscyplinarnego.

Jeżeli jednak przyczyny, które spowodowały zawieszenie, odpadną wcześniej, komisja dyscyplinarna uchyli bezzwłocznie zawieszenie.

Art. 134. Komisja dyscyplinarna rozstrzyga ostatecznie bez udziału stron o zarządzeniu, zatwierdzeniu lub uchyleniu zawieszenia.

Art. 135. Gdy nauczyciela skazano na karę dyscyplinarną, czasu zawieszenia w służbie nie zalicza się do czasu służby czynnej.

W tych wypadkach oraz wówczas, gdy nauczyciela wydalono w drodze administracyjnej wskutek zasądzenia go wyrokiem sądu karnego (art. 79), nie służy mu prawo otrzymania części uposażenia, której wypłatę wstrzymano na czas zawieszenia go w pełnieniu służby.

O ile natomiast postępowanie dyscyplinarne umorzono, obwinionego nauczyciela uwolniono od zarzuconej mu winy, lub nałożono na niego jedynie karę porządkową, czas zawieszenia liczy się do czasu służby czynnej, a oprócz tego należy wypłacić mu część uposażenia, które wstrzymano na czas zawieszenia.

Rehabilitacja.

Art. 136. Jeżeli w ciągu dwóch lat po nałożeniu kary dyscyplinarnej, przewidzianej w punktach 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8 art. 82, nauczyciel zachowywał się pod każdym względem poprawnie, Minister może zarządzić wykreślenie kary z nauczycielskiego wykazu służbowego.

Następstwem rehabilitacji jest umorzenie skutków kary, przewidzianych artykułem 82 i ustępem trzecim artykułu 92.

Doręczenie.

Art. 137. Wszelkie doręczenia, które mają nastąpić według postanowień ustawy niniejszej, są ważne i powodują bieg terminów, jeżeli uskuteczniono je bezpośrednio lub listem poleconym do rąk obwinionego lub jego obrońcy, tudzież rzecznika dyscyplinarnego lub jego zastępcy.

Jeżeli miejsce pobytu obwinionego nie jest znane, a nie ustanowił on obrońcy, komisja dyscyplinarna ustali trzymiesięczny termin rozprawy i ogłosi go drogą publikacji w Monitorze Polskim z zaznaczeniem, iż, o ile obwiniony nie stawi się na rozprawę w oznaczonym terminie, będzie wydany wyrok zaoczny.

Zażalenie.

Art. 138. O ile ustawa niniejsza inaczej nie stanowi, zażalenie przeciwko zarządzeniom i uchwałom komisji dyscyplinarnej I instancji lub jej przewodniczącego można wnosić tylko łącznie z zażaleniem, podawanem na ostateczne zarządzenie lub uchwałę, albo z odwołaniem od orzeczenia komisji dyscyplinarnej.

Zażalenie należy wnosić na ręce przewodniczącego komisji dyscyplinarnej I instancji, który, o ile ustawa niniejsza inaczej nie stanowi, przesyła je wraz z aktami sprawy do instancji odwoławczej w drodze, przepisanej artykułem 118. Instancja odwoławcza rozstrzyga zażalenie bez udziału stron.

Bieg terminów i przywrócenie terminu.

Art. 139. Bieg terminów rozpoczyna się z dniem, następującym po doręczeniu.

Niedziele i dni świąteczne nie wstrzymują ani rozpoczęcia, ani biegu terminów, o ile koniec terminu przypada na niedzielę lub dzień świąteczny, kończy się termin następnego dnia powszedniego.

Przepisy, obowiązujące sądy, postanawiają, które dni uważać należy za świąteczne.

Dzień nadania zażalenia lub odwołania na pocztę uważa się za dzień ich wniesienia.

Art. 140. W razie spóźnienia terminu do wniesienia zażalenia lub odwołania instancja odwoławcza może na prośbę obwinionego zezwolić na przywrócenie terminu, o ile obwiniony wykaże, że niezależnie od jego woli i winy okoliczności nie pozwoliły dotrzymać mu terminu.

Prośbę o przywrócenie terminu z równoczesnem złożeniem zażalenia lub odwołania wnosić należy do właściwej komisji dyscyplinarnej I instancji, która w drodze przepisanej z wnioskiem rzecznika dyscyplinarnego przesyła ją do instancji odwoławczej.

Instancja odwoławcza, zezwoliwszy na przywrócenie terminu, może zaraz wydać orzeczenie merytoryczne.

Stosunek do postępowania sądowo-karnego.

Art. 141. O ile ustawa niniejsza nie stanowi inaczej, należy w postępowaniu dyscyplinarnem stosować analogicznie przepisy ustawy postępowania karnego.

Opłaty skarbowe.

Art. 142. Pisma, dotyczące postępowania dyscyplinarnego, wolne są od wszelkich opłat skarbowych.

Odpowiedzialność nauczycieli w stanie nieczynnym, pozasłużbowym i w stanie spoczynku.

Art. 143. Nauczyciele w stanie nieczynnym i pozasłużbowym podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej z powodu:

1) naruszenia obowiązków służbowych, którego dopuścili się jeszcze w czasie służby czynnej;

2) rażącego naruszenia obowiązków, ciążących na nich w myśl ustawy niniejszej.

Nauczyciele, przeniesieni w stan spoczynku, podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej:

1) z powodu naruszenia obowiązków służbowych, którego dopuścili się w czasie służby czynnej;

2) z powodu naruszenia po przejściu w stan spoczynku przepisów art. 31 ustawy niniejszej.

Art. 144. Odnośnie do nauczycieli, będących w stanie nieczynnym, pozasłużbowym lub spoczynku, mają analogiczne zastosowanie postanowienia, dotyczące dochodzenia i postępowania dyscyplinarnego względem nauczycieli czynnych.

Na nauczycieli tych nakłada się następujące kary dyscyplinarne:

1) naganę;

2) stałe lub czasowe zmniejszenie uposażenia najwyżej o 25%;

3) w razie okoliczności, szczególnie obciążających, utratę wszelkich praw, wypływających z ich stosunku do Państwa, w tej liczbie uposażenia i zaopatrzenia dla członków rodziny z możnością zastosowania analogicznego postanowienia artykułu 85 niniejszej ustawy.

Właściwą do przeprowadzenia postępowania dyscyplinarnego przeciwko nauczycielowi w stanie nieczynnym, pozasłużbowym lub spoczynku jest komisja dyscyplinarna, która była właściwą w chwili przejścia nauczyciela w stan nieczynny, pozasłużbowy lub stan spoczynku.

ROZDZIAŁ X.

Postanowienia przejściowe.

Art. 145. Nauczyciele, którzy w chwili wejścia w życie niniejszej ustawy na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów posiadają charakter nauczycieli stałych, uważa się za stałych w rozumieniu art. 8 niniejszej ustawy, o ile posiadają obowiązujące w chwili wejścia w życie niniejszej ustawy kwalifikacje zawodowe.

Za nauczycieli stałych w rozumieniu art. 8 ustawy niniejszej uważa się również tych w chwili wejścia w życie ustawy niniejszej czynnych na obszarze okręgów szkolnych: białostockiego, lubelskiego, łódzkiego, poleskiego, warszawskiego, wileńskiego i wołyńskiego nauczycieli publicznych szkół powszechnych, którzy przed wejściem w życie ustawy niniejszej ukończyli przepisany w punkcie 1 art. 8 trzyletni okres nieprzerwanej pracy nauczycielskiej oraz posiadali świadectwo złożenia pierwszego egzaminu nauczycielskiego lub kwalifikacje zawodowe, uznane przez Ministra za równorzędne z kwalifikacjami, nabytemi przez złożenie pierwszego egzaminu nauczycielskiego.

Art. 146. Nauczyciele, którzy nie podlegają przepisom art. 145, a do dnia wejścia w życie ustawy niniejszej ukończyli przepisany w punkcie 1 art. 8 trzyletni okres nieprzerwanej pracy nauczycielskiej oraz posiadali przepisane dla ustalenia w zawodzie nauczycielskim kwalifikacje zawodowe, — z dniem wejścia w życie ustawy niniejszej stają się stałymi w rozumieniu art. 8, o ile z dotychczas prowadzonych wykazów kwalifikacyjnych (t. zw. arkuszy nauczycielskich, tabel kwalifikacyjnych i t. p.) nie wynika, iż praca ich w ostatnich 2 latach przed wejściem w życie ustawy niniejszej nie może być uznana za zadowalającą w rozumieniu przepisów ustawy niniejszej.

Nauczyciele zaś, których praca w ostatnich 2 latach przed wejściem w życie ustawy, nie może być na podstawie dotychczasowych wykazów

uznana za zadowalającą, winni być do dnia 31 grudnia 1927 r. zwizytowani i — o ile otrzymają ocenę pracy zadowalającą — zaliczeni do nauczycieli stałych.

Nauczyciele, którzy na podstawie art. 145 lub artykułu niniejszego zostaną uznani za stałych w rozumieniu art. 8 ustawy, otrzymają dekrety ustalenia z ważnością od dnia wejścia w życie ustawy niniejszej.

Do czasu ustawowego uregulowania sprawy kwalifikacyj zawodowych dla nauczycieli szkół tych kategoryj, dla których niema ustawowych przepisów o zawodowych kwalifikacjach nauczycielskich, Ministrowi przysługuje prawo określania, jakie kwalifikacje zawodowe nauczycieli tych szkół są wystarczające dla ustalenia.

Art. 147. Dyrektor, względnie kierownik szkoły, który przed wejściem w życie ustawy niniejszej uzyskał to stanowisko drogą konkursu, z chwilą wejścia życie ustawy niniejszej zostaje uznany za mianowanego na to stanowisko w rozumieniu art. 11 ustawy.

Nauczyciele, którzy, pozostając w zawodzie nauczycielskim conajmniej lat 12, pełnią obowiązki dyrektorów, względnie kierowników szkół, nieprzerwanie conajmniej lat 3, licząc wstecz od dnia wejścia w życie ustawy niniejszej, zostają uznani za mianowanych z dniem 1 stycznia 1927 r. w rozumieniu art. 11. na stanowisko dyrektorów, względnie kierowników, o ile posiadają obowiązujące w chwili wejścia w życie ustawy niniejszej kwalifikacje zawodowe.

Nauczyciele, objęcia art. 150, którzy zostali przejęci przez władze polskie od władz okupacyjnych i pracują w zawodzie nauczycielskim co najmniej lat 12, licząc wstecz od daty wejścia w życie niniejszej ustawy, mogą zostać kierownikami szkół (art. 12) z chwilą, gdy złożą przepisane egzaminy uzupełniające lub zostaną od nich zwolnieni.

Art. 148. Postanowienia ustępów: czwartego, piątego i szóstego art. 15 mają analogiczne zastosowanie w tych wypadkach, gdy przerwa w służbie względnie praca kontraktowa miała miejsce przed wejściem w życie ustawy niniejszej.

Art. 149. Jeżeli nauczyciel stały (art. 145, 146) zajmuje w chwili wejścia w życie ustawy posadę, uzyskaną drogą konkursu, lub też zajmuje ją nieprzerwanie nie mniej niż dwa lata, zostaje uznany za mianowanego na stałe na posadzie nauczyciela (art. 11), o ile ta posada zostanie uznana za stałą.

Art. 150. Nauczyciele tymczasowi, którzy w chwili wejścia w życie niniejszej ustawy korzystali z praw, przyznanych im postanowieniami § 7 artykułu 22 (dawniej 23) ustawy z dnia 27 maja 1919 r. o ustalaniu i wynagradzaniu nauczycieli publicznychs zkół powszechnych (Dz. P. P. P. Nr. 44, poz. 311), zmienionej ustawą z dnia 18 grudnia 1919 r. (Dz. U. Rz. P. z roku 1920 Nr. 2, poz. 6) i ustawą z dnia 15 stycznia 1925 r. (Dziennik U. Rz. P. Nr. 13, poz. 88) zachowują te prawa nadal aż do dnia 31-go sierpnia 1927 roku.

Art. 151. Minister może zaliczyć do wymiaru uposażenia cały czas służby wojskowej — z wyjątkiem czasu pełnienia obowiązkowej służby wojskowej w szeregach — tym czynnym w chwili wejścia w życie ustawy niniejszej nauczycielom, którzy bądź bezpośrednio po służbie wojskowej,

bądź najdalej w cztery tygodnie po wystąpieniu z niej objęli stanowiska nauczycielskie, albo którzy nie z własnej winy uzyskali te stanowiska później, lecz podanie o nie wnieśli najdalej w ciągu czterech tygodni po wystąpieniu ze służby wojskowej.

Art. 152. Naczyciel tymczasowy, czynny w chwili wejścia w życie ustawy niniejszej, uzyskuje wszelkie prawa z ustawy emerytalnej narówni z nauczycielem stałym, jeżeli władza nie rozwiąże z nim stosunku służbowego przed upływem czasu, w którym funkcjonarjusz państwowy, mianowany na stałe, nabywa prawo do emerytury.

Art. 153. Na czas trudności mieszkaniowych przepisy ustępu pierwszego art. 33 należy stosować przy uwzględnianiu miejscowych warunków mieszkaniowych i osobistych nauczyciela.

Art. 154. Na czas przejściowy aż do odwołania przez Ministra zawiesza się moc obowiązującą postanowienia art. 54, które będzie wykonywane w granicach faktycznej możliwości.

Art. 155. Członków komisji kwalifikacyjnej dla nauczycieli szkół powszechnych (art. 22) tam, gdzie rady szkolne powiatowe nie istnieją, wybiera kurator okręgu szkolnego z pośród kandydatów, wybranych przez powiatowe konferencje stałych nauczycieli szkół, podległych bezpośrednio inspektorowi szkolnemu.

Art. 156. Tam, gdzie rada szkolna okręgowa nie została jeszcze zorganizowana, członków okręgowej komisji dyscyplinarnej, wymienionych w punkcie 1 art. 87, powołuje Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z pośród 15 osób, przedstawionych przez kuratora właściwego okręgu szkolnego.

Przeniesienie z urzędu nauczyciela stałego do innej szkoły dla dobra szkoły (art. 58) może być dokonane bez wysłuchania opinji Rady Szkolnej Okręgowej, o ile ta na danym terenie nie istnieje.

Art. 157. Sprawy dyscyplinarne, przed wejściem w życie niniejszej ustawy przekazane do rozprawy w I lub II instancji w istniejących na mocy dotychczasowych przepisów organach dla spraw dyscyplinarnych nauczycieli, winny być do trzech miesięcy od chwili wejścia w życie niniejszej ustawy doprowadzone w zakresie działania tych organów do końca na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów.

W razie niedoprowadzenia tych spraw do końca w terminie, wyżej wskazanym, lub w razie, gdy wydane orzeczenie (względnie wyrok) nie jest ostateczne, postępowanie dyscyplinarne winno być przekazane zorganizowanym na zasadzie przepisów ustawy niniejszej komisjom dyscyplinarnym i przez nie przy zastosowaniu przepisów proceduralnych ustawy niniejszej w dalszym ciągu prowadzone.

Art. 158. We wszelkich innych, poza wskazanemi w ustępie pierwszym artykułu 157 przypadkach, wszczęte przed wejściem w życie ustawy niniejszej sprawy dyscyplinarne po dniu wejścia jej w życie winny być prowadzone przy zastosowaniu jej przepisów.

Art. 159. Od orzeczeń dyscyplinarnych, wydanych w I. instancji w odniesieniu do nauczycieli na podstawie pruskiej ustawy dyscyplinarnej z dnia 21 lipca 1852 roku w przedmiocie wykroczeń służbowych urzędników nie-

sędziowskich (Zbiór Praw pruskich str. 465), zmienionej rozporządzeniem Komisarjatu Naczelnego Rady Ludowej w Poznaniu z dnia 19 marca 1919 r. (Tygodnik Urzędowy Nr. 4), o ile orzeczenia te zapadły w okresie ostatnich dwóch lat, licząc wstecz od dnia wejścia w życie ustawy niniejszej, służy skazanym prawo wniesienia odwołania do właściwych odwoławczych komisyj dyscyplinarnych, utworzonych na mocy postanowień tej ustawy w terminie czterech tygodni od dnia wejścia jej w życie.

Art. 160. O ile w ustawie niniejszej powołano się na postanowienia ustaw karnych (postępowania karnego), należy do czasu wprowadzenia jednolitych przepisów na obszarze całej Rzeczypospolitej Polskiej w każdej z byłych dzielnic stosować przepisy ustaw karnych (postępowania karnego), dotychczas w tej dzielnicy obowiązujących.

ROZDZIAŁ XI.

Postanowienia końcowe.

Art. 161. W wypadkach, gdy w przepisach niniejszej ustawy użyto wyrazu: „Minister" bez bliższego określenia, należy rozumieć: Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego; gdy zaś odpowiednie postanowienie ma zastosowanie do nauczyciela(i) publicznych ludowych szkół rolniczych, należy rozumieć: Minister Rolnictwa.

Art. 162. Wykonanie ustawy niniejszej powierza się Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i Ministrowi Rolnictwa oraz Ministrom: Sprawiedliwości i Skarbu we właściwym każdemu z nich zakresie działania.

Art. 163. Ustawa niniejsza wchodzi w życie na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej z pierwszym dniem czwartego miesiąca, następującego po jego ogłoszeniu.

Z chwilą wejścia w życie ustawy niniejszej tracą moc obowiązującą wszelkie przepisy, wydane w przedmiotach, unormowanych tą ustawą.

Prezydent Rzeczypospolitej: (—) **I. Mościcki,** Prezes Rady Ministrów: (—) **K. Bartel,** Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: (—) **A. Sujkowski,** Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych: (—) Dr. **A. Raczyński,** Minister Sprawiedliwości: (—) **W. Makowski,** Minister Skarbu: (—) **C. Klarner.**

Drukarnia „Szkolnicy“ — Kraków, ul. Grzegórzecka 30, pod zarządem Wł. Jarosza.